

VAASAN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta

Viestintätieteiden laitos

Tiina Eronen

”Mitään laitonta ei ole tapahtunut”

Kehysanalyysi Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisoinnista

Viestintätieteiden pro gradu -tutkielma

Vaasa 2009

SISÄLLYS	1
TAULUKOT	2
TIIVISTELMÄ	3
1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimuksen taustaa	5
1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma	7
1.3 Tutkimuksen rakenne	10
2 VIITEKEHYKSENÄ POLIITTINEN VIESTINTÄ	12
2.1 Poliittisen viestinnän erityispiirteitä	13
2.2 Kehystäminen poliittisen viestinnän strategiana	16
2.3 Poliittisen viestinnän muutos	19
2.3.1 Median viihteellistyminen	21
2.3.2 Poliitiikan viihteellistyminen	25
3 TUTKIMUKSEN METODOLOGISET VALINNAT	30
3.1 Aineiston valinta ja rajaus	30
3.2 Menetelmänä kehysanalyysi	34
3.3 Tutkimusaineiston käsittely analyysiä varten	38
4 AINEISTON ANALYYSI: ILKKA KANERVAN TEKSTIVIESTIKOHU- UUTISOINNIN KEHYKSET	44
4.1 Taustaa tapahtumille: Ilkka Kanerva ja tekstiviestit	44
4.2 Kehysten rakentuminen -Tapahtumakuvaus aineistosta katsottuna	45
4.3 Ketkä osallistuivat tapahtuman määrittelyyn? - Aineiston toimija- analyysi	48
4.4 Ilkka Kanervan tekstiviestikohu-uutisoinnin kehykset	52
4.4.1 Seksismin kehys	54
4.4.2 Toimintakyvyn kehys	57
4.4.3 Laillisuuden kehys	61
4.5 Mitä kehykset kertovat politiikan viihteellistymisestä?	64

5 LOPUKSI	67
LÄHTEET	70
LIITTEET	
Liite 1. Tutkimusaineisto	74
TAULUKOT	
Taulukko 1: Toimijoiden osallisuus aineiston jutuissa	49
Taulukko 2: Juttutyypit ja niiden toimijat	52
Taulukko 3: Ilkka Kanervan tekstiviestikohun kehukset	53

VAASAN YLIOPISTO**Humanistinen tiedekunta**

Laitos:	Viestintätieteiden laitos
Tekijä:	Tiina Eronen
Pro gradu -tutkielma:	”Mitään laitonta ei ole tapahtunut” Kehysanalyysi Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisoinnista
Tutkinto:	Filosofian maisteri
Oppiaine:	Viestintätieteet
Valmistumisvuosi:	2009
Työn ohjaaja:	Tarmo Malmberg

TIIVISTELMÄ:

Medialla on mahdollisuus nostaa julkiseen keskusteluun yhteiskunnan kannalta tärkeitä asioita. Useimmat median esille nostamat asiat hautautuvat hyvinkin nopeasti uusien tapahtumien alle, mutta toisista saattaa tulla pitkään julkisessa keskustelussa pysyviä aiheita. Alkuvuodesta 2008 saimme lukea Suomen ulkoministeri Ilkka Kanervan lähettäneen tekstiviestejä tanssijatar Johanna Tukiaiselle. Tämä tapahtuma sai paljon huomiota mediassa ja siitä tuli useita viikkoja kestävä mediakohu, joka sai myös kansainvälistä huomiota. Tapahtuman ja sitä seuranneen kohun seurauksena Ilkka Kanerva joutui eroamaan ulkoministerin tehtävästään 3. huhtikuuta, 2008.

Tämän tutkimuksen lähtökohtana on poliittinen viestintä ja varsinkin median tuottamat kertomukset poliitikkojen toimista. Median rooli on muuttunut politiikan raportoijasta poliittiseksi toimijaksi, joten mediasta on tullut merkittävä tekijä poliitikon ja yleisön välisessä viestinnässä. Mediajulkisuus kuuluu olennaisena osana nykyaikaiseen politiikkaan ja siitä pyrkivät hyötymään sekä media itse että mediajulkisuudesta nauttiva poliitikko. Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten *Helsingin Sanomat* käsittelee Ilkka Kanervan tekstiviestikohua uutisoinnissaan ja mistä tapahtuman yhteydessä oikeastaan keskusteltiin. Tämän lisäksi tarkoituksena on tarkastella poliittisen viestinnän muutosta mediassa, jonka uutisjournalismi nähdään sisältävän yhä enemmän viihteellistymiseen liittyviä piirteitä.

Tutkimusaineistona on yhteensä 68 sanomalehden uutistoimituksen toimittamaa juttua ajanjaksolla 9.3. – 4.4.2008. Tutkimusmenetelmänä käytetään kehysanalyysiä, jota mediatutkimuksessa hyödynnetään journalististen aineistojen analysoinnissa. Kehyksen käsite viittaa siihen, miten toimittajat organisoivat tietoa liittämällä siihen tiettyjä merkityksiä, kehyksiä. Lisäksi kehystämisen, eli asian esittäminen tietyssä valossa, voidaan katsoa olevan osa myös poliittista viestintää. Kehysanalyysin avulla tutkimusaineistosta nousi esille seksismin, laillisuuden ja toimintakyvyn kehykset. Näiden kehysten syvempi analysointi toi esille sen, mistä Ilkka Kanervan tekstiviestikohussa keskusteltiin. Löydetyistä kolmesta kehyksestä vain yhden, seksismin kehysten, kohdalla voidaan katsoa näkyvän merkkejä politiikan viihteellistymisestä.

AVAINSANAT: Poliittinen viestintä, kehysanalyysi, viihteellistyminen, media

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen taustaa

Ihmiset seurustelevat, menevät naimisiin, saavat lapsia, eroavat, viettävät railakasta sinkkuelämää juhlien ja lopulta löytävät uuden rakkaan aloittaen kaiken alusta. Näin toimivat lähes kaikki ihmiset, mutta miksi näistä henkilökohtaisista yksityiselämään liittyvistä tapahtumista tulee uutisia, kun tekijänä on julkisuuden henkilö, poliitikko (Isotalus 1998: 7).

Nykyajassa mediajulkisuus näyttää olevan asia, jota tavoitellaan hyötytarkoituksessa. Kun poliitikon toimintaympäristö ennen käsitti puolueen sisäisen tai eduskuntasalissa tapahtuvan toiminnan, korostuu poliitikkojen työssä nykyään media ja varsinkin mediajulkisuuden osaaminen. Poliitikot tarvitsevat median luomaa julkisuutta saadakseen viestinsä kuuluville, mutta yhtäläillä media tarvitsee julkisuusarvoa omaavia henkilöitä, joiden kohtaloita yleisö haluaa seurata. Nykyajan poliitikot pyrkivät luomaan yhä enenemässä määrin haluamaansa julkisuuskuvaa median välityksellä. Poliitikkojen rooliin kuuluu julkisuuden tavoittelu ja jopa itseään koskevien asioiden tyrkyttäminen. Poliitiikan ja median läheisen suhteen nähdään synnyttäneen uudenlaisen poliitikon, joka osaa hyödyntää median tarjoamaa julkisuutta. Uuden tyyppiset poliitikot eivät jättäydy pelkästään poliittisen asiasisällön tuoman suosion varaan, vaan osaavat hyödyntää eri markkinointikeinoja ja esiintymistekniikoita oman poliittisen imagon rakentamisessa. (Klein 2000: 178.)

Mutta media on vaikeasti hallittavissa eikä julkisuus ole aina sellaista, mitä poliitikko itselleen toivoisi. Median uskotaan myös uutisoivan poliitikoista asioita, joilla ei välttämättä ole todellisuuden kanssa mitään tekemistä tai ainakin tosiasioita suurennellaan ja jopa vääristellään. Toimittajia syytetään totuuden vääristelystä varsinkin silloin, kun median kuvaus asiasta ei vastaa asianosaisten näkemystä tapahtumista. Mediaa ja sen toimittajia on kuitenkin harvoin syytetty suoranaisestä valehtelusta, yleensä asioissa on ainakin pieni totuuden siemen. Uutisoitavat asiat eivät synny sattumalta, vaan uutisaiheet ovat tietoisesti valittuja asioita, joiden

tarkoituksena jakaa tietoa, mutta yhä useammin myös tarkoituksena herättää yleistä huomiota.

Media usein tietoisesti sekoittaa faktaa ja fiktiota esityksissään. Medioiden väitetään tuovan esille vain asioiden ääripäitä ja värikkäitä, huomiota herättäviä persoonia. Esimerkkejä tästä on nähtävissä mm. politiikkoja karrikoivissa ohjelmissa ja pilapiirroksissa. Kuitenkin populaarikulttuuri on tullut osaksi nykyaikaista poliittista viestintää, jossa sekä media että poliitikot ovat ottaneet viihteellisiä keinoja käyttöön itsensä ja asiansa esille tuomiseen (Van Zoonen 2005: 15-16).

Aiemmin tämän suuntainen viihteellinen ja sensaatiohakuinen ilmiö on koskenut lähinnä sitä iltapäivälehdistön osaa, jota kutsutaan ”keltaiseksi lehdistöksi”, mutta ilmiön väitetään näkyvän myös laatulehdistössä. Laatulehdistön sisältöihin on ilmestynyt aiemmin iltapäivälehdistöön liitetyjä viihteellisiä muotoja, joiden tarkoituksena on herättää lukijoiden huomiota. Voiko politiikkaa sitten yhdistää viihteeseen? Voiko poliittinen viestintä ja poliittinen osallistuminen olla yleisöä viihdyttävää tai hauskaa? Jääkö itse asia viihteellisen sisällön varjoon? Amerikassa nämä kysymykset nousivat jo vuosia sitten esille mm. elokuvatähti Arnold Schwarzenegerin noustessa Californian kuvernööriksi ja kun U2:n laulaja Bono ja maailman valtionpäämiehet kokoontuivat pohtimaan kolmannen maailman velkataakkaa (van Zoonen 2005: 1-2).

Myös Suomessa on nostettu esille ajatus politiikan viihteellistymisestä, joka näkyy erityisesti poliitikkojen yksityiselämään koskevien juttujen lisääntymisenä, politiikan perusuutisten jäädessä taka-alalle (Kivioja 2008: 148). Media on nostanut viime vuosina tietoisuutemme poliittisen kohu-uutisen toisensa jälkeen ja poliittiset asiat ovat yhä enemmän keskittyneet yksittäisten henkilöiden ympärille puolueiden tai poliittisten asia-aiheiden sijaan. Länsimaista politiikkaa tehdään lähes pelkästään tiedotusvälineiden ehdoilla (Kemiläinen 1998: 122). Poliittiset tapahtumat täytetään konflikteilla ja draamalla, jossa ongelmat, projektit, kiinnostukset esitetään henkilöiden, persoonallisuuspiirteiden ja erityisesti ihmisten keskinäisten kahnauksen muodossa.

Edellä mainittujen ilmiöiden valossa pidän tärkeänä median ja niiden tuottaman aineiston tutkimista. Silloin, kun median katsotaan vaikuttavan ihmisten toimintaan ja ajatteluun, on hyvä tuoda esille miten asioita voidaan esittää eri valossa mm. kehystämisen kautta ja näin vaikuttaa asian tai tapahtuman määrittämiseen. Lisäksi politiikan ja viihteen yhteyden tutkiminen ja analysointi voi mielestäni tuoda esille uusia näkökulmia poliittisten ilmiöiden uutisoinnista. Tutkijat puhuvat mediajulkisuuden ajasta (mm. Pernaa 2007), joten mielestäni on aiheellista analysoida eri tapahtumista käytävää keskustelua varsinkin sanomalehdistössä, jota edelleen pidetään yhtenä tärkeimmistä tiedonsaantikanavista. Tässä tutkimuksessa tarkoitukseni on käsitellä aihetta tarkastelemalla yksittäistä politiikkaan liittyvää mediakeskustelua Helsingin Sanomissa. Paljon medianäkyvyyttä saanut politiikkaan, politiikkoihin ja mediaan liittyvä tapahtuma tarjoaa mielenkiintoisen analysointikohteen. Tutkimuksen kohteena on Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisointi Helsingin Sanomissa.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma

Tämän tutkimuksen tavoite on selvittää kehysanalyysi avulla miten politiikkaan liittyvää tapausta sanomalehti uutisissa kehystetään. Tutkimuksessani käyttämäni kehysanalyysimallin lähtökohtana on näkemys konstruktionistisesta mediatutkimuksesta, joka korostaa aktiivista, tulkittavissa olevaa ja merkitystä rakentavaa viestintää (Gorp van 2007: 62). Median ei nähdä pelkästään esittävän todellisuutta, vaan sillä on oma rooli todellisuuden rakentamisessa, jossa mediaesitykset voidaan nähdä eri näkökulmista rakennettuina tulkintoina todellisuudesta. Mediatuotteet voidaan siis ymmärtää rakennettuna todellisuutena, toimittajan rakentamana esityksenä, valikointi- ja muokkaustyön tuloksena (Väliverronen 1996: 90-91). Kun media itse tuottaa todellisuutta, ei ole samantekevää millaista todellisuutta tuotetaan, vaan kyse on silloin myös median vastuusta asioiden esiin nostamisessa ja todellisuuden kuvaamisessa (Karvonen 2007: 56).

Konstruktionistisen näkemyksen mukaan mediat jäsentävät asioita kehystämällä yksittäisiä tapahtumia ja laajempia ilmiöitä ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi (esim.

Väliverronen 1996: 108). Näin ollen näen median esille nostamat asiat ja tapahtumat jo valmiiksi kehystettyinä. Media tuottaa esittämistään asioista ja tapahtumista tiettyjä tulkintoja valitsemalla tai painottamalla tiettyjä näkökulmia ja häivyttämällä toisia (Pan & Kosicki 2001: 40). Median valinnat uutisoitaviksi asioiksi sekä uutisoinnin yksityiskohdat ovat luomassa näkemystämme yhteiskunnasta yhä uudelleen. Uutisaiheiksi nousevat tapahtumat ovat todellisuudesta kertovia kuvauksia, mutta myös kertomuksia tekijöistään ja siitä kulttuurista, jossa toimitaan. Poliittisesta tapahtumasta kertovia uutisia ei siksi voida pitää pelkkinä kuvauksina todellisuudesta, vaan uutisoinnit ovat mukana rakentamassa todellisuutta, näkemyksiämme politiikasta. Se miten uutisia tulkitaan on kaikkea muuta kuin yksiselitteinen tapahtuma. Ihmiset tulkitsevat tapahtumia ja ilmiöitä eri lähtökohdista ja merkityksistä käsin, jolloin sama tapahtuma, esim. uutinen, voi saada aikaan eri merkityksiä riippuen lukijasta. (Karvonen 1999: 34-36.)

Tässä tutkimuksessa keskityn selvittämään sitä, miten Ilkka Kanervan tekstiviestikohua uutisoitiin sekä sitä, miten tapahtumaan liittyvät asiat meille lukijoille esitettiin. Tutkimuksellisesti mielenkiintoni kohdistuu siihen, millaisena Suomen suurin valtakunnallinen päivälehti, *Helsingin Sanomat*, tapahtuman esittää ja mitkä teemat nostetaan asian käsittelyssä esille. Tutkimuksessa tarkoitukseni on myös selvittää millaisia toimijoita uutisointi sisältää. Kehysanalyysin avulla analysoidun aineiston avulla tarkoitukseni on osoittaa millaisissa kehyksissä tapahtuma lukijoille esitetään sekä selvittää millaisena tapahtuma kussakin kehyksessä ilmenee. Edellisten lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella löytyykö kehyksistä viitteitä politiikan viihteellistymisestä. Tutkimuksellani etsin vastauksia kolmeen tutkimuskysymykseen:

1. *Ketkä olivat toimijoina jutuissa? Ketkä uutisissa saivat äänensä kuuluville? Kenen näkökulmasta asioita käsiteltiin?*
2. *Millaisia kehyksiä Helsingin Sanomista kerätty Ilkka Kanervan tekstiviestikohua käsittelevä aineisto sisältää?*

3. *Voidaanko aineistosta löydettyjen kehysten perusteella nähdä Helsingin Sanomien omaksuneen ”tabloidilehdille” ominaisia viihteellisiä piirteitä tätä politiikkaan liittyvää tapahtuma lukijoille esittäessään?*

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tavoitteena on selvittää millaisia toimijoita uutisoitavissa jutuissa esiintyy, ketkä saavat äänensä kuuluville. Toimijoiksi voidaan nimetä kaikki ne henkilöt tai tahot, jotka osallistuvat tapahtuman uutisointiin ja uutisoinnissa asian määrittelyyn kommentoimalla, tarjoamalla näkökulmia sekä ratkaisuja tai ovat muuten toimineet lähteenä. Toimijoiden merkittävyys tapahtuman määrittelyssä voi vaihdella, toiset pääsevät näkyvimmin esille, toisten jäädessä vähemmälle huomiolle.

Toiseksi haluan selvittää, miten Kanervan tekstiviestikohua Helsingin Sanomissa käsiteltiin ja varsinkin sitä, mitkä teemat tapahtumasta nostettiin merkitseväksi. Olen nimenomaan kiinnostunut siitä, miten valtakunnan ensimmäisenä pidetty sanomalehti Kanervan tapausta käsittelee, mihin asiayhteyksiin se liitetään ja mistä tapauksen uutisoinnissa oikeastaan puhutaan. Kiinnostukseni kohdistuu myös siihen, miten kehysten sisällä asioista puhutaan, millaisia sanoja, sanontoja, otsikoita tai jopa metaforia käytetään sekä millaisia syitä ja ratkaisuja eri kehykset asiaan mahdollisesti tarjoavat.

Kolmanneksi tarkoitukseni on selvittää päteekö median viihteellistyminen, uutisen ja viihteen rajojen hämärtyminen, myös politiikan uutisointiin. Median sanotaan viihteellistyvän ja politikointi on myös muuttumassa viihteellisen julkisuuden tavoitteluksi, jossa poliitikon persoonapiirteet korostuvat puolueiden roolin vähetessä (Isotalus 1998: 9; Pan & Kosickin 2001: 35). Yleisön kiinnostuksesta käydään kamppailua, jossa poliittiset ja ei poliittiset asiat sekoittuvat toisiinsa. Poliitikko joutuu yhä useammin vastaamaan ja ottamaan kantaa muihinkin kuin hänen työhönsä politiikan toimijana liittyviin kysymyksiin. Varsinkin poliitikon yksityiselämän tapahtumat saavat usein kohtuuttomasti medianäkyvyyttä median jahdatessa ”skuppeja” eli myyviä jymyuutisia. Tässä kehityksessä nähdään vaarana se, että median sensaatiohakuisuus voi ajaa niiden perinteisen tehtävän, tiedon esittämisen edelle.

Ilkka Kanervan tekstiviestikohu on varmasti yksi esimerkki myyvästä jymy uutisesta, mutta se voi olla myös vakavasti otettava poliittinen uutisaihe. Kuten Väliverronen (1996: 91) toteaa uutisten tarkoitus on kertoa yllätyksellisistä tapahtumista tai asioiden muutoksista eli kaikista poikkeamisista, joita maailmassa tapahtuu. Päivittäin ilmestyvät sanomalehdet tarvitsevat näitä yksittäisiä tapahtumia lehtiä myyväksi uutisaiheiksi. Mediasisältöjen valikoituminen liittyy aina yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin olosuhteisiin. Sanomalehdet ovat täynnä merkityspotentiaalia, jonka kanssa yhteiskunta yhteisöineen on tekemisissä ja jolla on vaikutusta todellisuuteen (vrt. Herkman 2005: 18-19, 51). Pidän uutisoinnin tutkimusta tärkeänä, jotta nähdään mitä se sisältää, ketkä ovat toimijoina ja miten viihteellisenä politiikan uutisointi esiintyy.

Politiikan viihteellistymistä tutkitaan media-aineistoja analysoimalla (Klein 2000: 178; Herkman 2008: 88). Poliittisen mediasisällön viihteellistymisen analysoinnissa on kehysanalyysiä käyttänyt mm. Ulrike Klein (2000) tutkiessaan saksalaisen tabloidilehden (*Bild-Zeitung*) politiikan uutisointia. Tarkoitukseni on kehysanalyysin avulla selvittää löytyykö Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisoinnista viitteitä politiikan viihteellistymisestä.

1.3 Tutkimuksen rakenne

Ensimmäisessä luvussa esittelen tutkimuksen aihepiirin, tavoitteet, tutkimusongelman tutkimuskysymyksineen sekä esittelen tutkimuksen rakenteen. Työn toinen luku käsittelee poliittista viestintää, joka toimii tutkimuksen viitekehystenä. Luvun tarkoituksena on luoda lukijalle yleiskuva poliittisen viestinnän erityispiirteistä, siihen liittyvistä käsitteistä sekä siitä, miten kehystäminen liittyy poliittiseen viestintään. Samassa luvussa käsittelen myös poliittisen viestinnän muutosta, jonka nähdään olevan seurausta median sekä poliittisen viestinnän viihteellistymisestä. Median ja politiikan viihteellistymisen katson olevan vaikuttavana tekijänä tutkimukseni kohteena olevan tapahtuman medianäkyvyydessä.

Tutkimuksen kolmannessa luvussa esittelen metodologiset valinnat. Tarkastelun kohteena on tutkimuksessa käytetty empiirinen aineisto, aineiston rajaus sekä kuvaus siitä, miten aineistoa on analyysia varten käsitelty. Lisäksi esittelen tutkimuksessa käytetyn menetelmän, kehysanalyysin. Käyn läpi kehysanalyysin historiaa, teoriaa ja käyttöä mediatutkimuksessa. Tutkimukseni on laadullista, kvalitatiivista analyysia, jossa uutistekstejä tutkimalla olen pyrkinyt löytämään niistä laajempia kokonaisuuksia, joita kutsun kehyksiksi. Tässä työssä apuna olen käyttänyt muun muassa määrällisen analyysin avulla tehty aineiston teemaluokittelu. Kehykset nousevat aineiston pohjalta ollen tutkimuksen lopputulos eikä lähtökohta kuten monissa kehysanalyysitutkimuksissa (vrt. Väliverronen 1996). Tutkimuksen ja analyysin ns. aineistolähtöisyys ei tarkoita sitä, että analyysin tulkinnat olisivat nousseet aineistosta itsestään. Ne ovat läheisesti yhteydessä luvussa 2 esitettyihin näkökulmiin poliittisesta viestinnästä, kehystämisestä sekä median ja poliittisen viestinnän viihteellistymiskehityksestä.

Neljännessä luvussa esitellään itse tutkimuskohde, Helsingin Sanomien uutisointi Ilkka Kanervaa koskevan tekstiviestikohun aikana. Käyn läpi tapauksen uutisoinnin taustaa sekä esitän tapauksen uutisoinnin pääpiirteissään. Uutisointikertomuksen tarkoituksena on osaltaan tuoda lukijalle näkemys siitä, miten kehykset muotoutuvat. Empiiristä aineistoa analysoimalla kehysanalyysin mukaisesti pyrin löytämään vastaukset asettamiini kolmeen tutkimuskysymykseen (luku 1.2). Tässä luvussa esittelen aineiston analyysin tuloksena aineiston toimijat ja aineistoa hallitsevat kehykset sekä vertailen tutkimustuloksiani luvussa 2 esitettyihin teemoihin poliittisen viestinnän muutoksesta.

Lopuksi, viidennessä luvussa, esittelen yhteenvedon tutkimuksen tuloksista ja pohdin tutkimuksen luotettavuutta, rajoitteita ja saavutuksia. Koska tutkimukseni aineisto koostuu yksittäisestä tapauksesta ja kattaa vain lyhyen aikavälin, ei aineiston perusteella voida tehdä kovin yleisiä päätelmiä koko poliittisen uutisoinnin muutoksesta. Siksi pitäydyn tässä tutkimuksessa tarkastelemaan vain tämän yksittäisen uutistapauksen kehystämistä, siinä esiintyviä toimijoita, sekä aineistosta löydettyjen kehysten viihteellistymispiirteitä.

2 VIITEKEHYKSENÄ POLIITTINEN VIESTINTÄ

Tämän tutkimuksen lähtökohtana on poliittinen viestintä ja siihen kuuluva poliittinen viestintäkulttuuri. Poliittinen viestintäkulttuuri voidaan ymmärtää hyvinkin laajasti, aina valtiollisten instituutioiden sisäisestä toiminnasta kansalaisaktivismiin. Tässä työssä on kuitenkin tarkoitus tutkia median esittämää poliittista viestintää. Varsinkin poliitikot pyrkivät erottelemaan mediassa tapahtuvan politiikan ja varsinaisen poliittisen järjestelmän mukaisen päätöksenteon (esim. Herkman 2008: 97). Lisäksi tutkimuksen voi katsoa koskevan vain Suomen poliittisessa järjestelmässä tapahtuvia ilmiöitä. Jokaisella valtiolla on oma poliittinen järjestelmänsä, jonka toiminta voidaan katsoa vaikuttavan kyseiseen poliittiseen viestintäkulttuuriin (vrt. Saukkonen 2008). Poliittisella viestintäkulttuurilla tarkoitetaan tässä työssä poliittisen viestintäkulttuurin muutosta, joka liittyy median tapaan käsitellä politiikkaa.

Poliittisen viestinnän periaatteellisena tarkoituksena on sanoman välittäminen vastaanottajalle muuttumattomana ja kyseenalaistamattomana. Tämä yhdensuuntaisuuden toive on kuitenkin ristiriidassa viestinnän, varsinkin poliittisen keskustelun yhteisöllisen tehtävän, vuorovaikutuksen kanssa. Poliittiseen viestintään liittyvä keskustelu voidaan mieltää myös vaikeaksi ymmärtää. Vaikka poliitikko käyttäisi lauseissaan tunnistettavaa suomen kieltä, sanojen merkitys voi kuuntelijalle jäädä piiloon, eikä selvään kysymykseen tunnu tulevan ymmärrettävää vastausta. Poliitikolle vaikeana ja moni merkityksellisenä pidettävä politiikan kieli voi antaa mahdollisuuden peittää oma asiantuntemattomuus. (Pan & Kosickin 2001: 42.)

Poliittinen viestintä on jo lähtökohtaisesti tietoista tilanteen ja todellisuuden määrittelyä sekä illuusioiden luomista. Kyseessä on tapahtumien ja asioiden nimeäminen sekä nimeämisen myötä tapahtuva merkityksenanto, jonka avulla halutaan vaikuttaa ja taivutella toiset oman näkökannan taakse. Lisäksi poliittinen viestintä sisältää monenlaisia, eri lähteistä tulevia, tietoja ja kertomuksia (Pan & Kosickin 2001: 48).

2.1 Poliittisen viestinnän erityispiirteitä

Politiikkaa pidetään puolueiden ja poliitikkojen toimintana, mutta periaatteessa kaikki inhimillinen toiminta on poliittista (vrt. Holmberg 2004: 26). Poliitiikka on toimimista jonkin asian puolesta toista asiaa vastaan. Poliitiikan määritelmä ei ollut yksiselitteistä, mutta useimmiten se määritellään hallitsemiseksi, vallankäytöksi tai eri ryhmittymien etujen ajamista. Paloheimo ja Wiberg (1997: 15) määrittelevät politiikan

”ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa esiin nousevien ongelmien käsittelemiseksi, missä ihmiset pyrkivät edistämään omia tavoitteitaan vallankäytön avulla”.

Politiikan tehtävänä on sovittaa yhteen keskenään ristiriitaisia tavoitteita päätöksenteon mahdollistamiseksi ja se sisältää yhteistyötä, neuvotteluja, päätöksentekoa, vaikuttamista ja kampanjointia. Poliittisilla toimijoilla on yleensä omat näkemyksensä siitä, miten eri tilanteissa toimitaan. Myös heidän arvot, tavoitteet ja näkemykset tilanteeseen sopivista keinoista ovat erilaisia. (Paloheimo & Wiberg 1997: 15, 47-50.)

Politiikkaan ja poliittiseen viestintään liittyy myös läheisesti vallan käsite, jolla on monta muotoa. Erilaisissa yhteiskunnallisissa keskusteluissa tuotettavat diskurssit toistavat tai muokkaavat eri ryhmittymien valtasuhteita. Moderniin parlamentaariseen politiikkaan kuuluu kamppailu vallasta ja siitä, kenen esille tuomana tilanteet ja todellisuus määritellään. Näin ollen poliittinen viestintä voidaan nähdä tekona, jonka tarkoitus on saada aikaan vaikutuksia. Vaikuttamisessa puheen, tekstin ja mediaesitysten avulla tuotettu viestintä on elintärkeä. (Mälkiä 1997: 77-78.)

Poliittisessa viestinnässä valta näyttäytyy eri muodoissa. Se voi olla mallinvaltaa, sillä poliitikot toimivat, tai ainakin heidän voidaan olettaa toimivan, kansalaisille esikuvina. Se voi olla myös asiantuntijavaltaa, sillä poliitikot voivat saavuttaa asemansa kuvitellun tai todellisen erikoistiedon perusteella. Mutta se on ennen kaikkea viestintävaltaa, sillä poliitikoilla on asemansa perusteella puhumisoikeus, vieläpä edustuksellisuuteen eli oikeuteen puhua muiden puolesta, liittyvä puhumisoikeus. Kaiken kaikkiaan poliittiseen viestintään liittyy valtaa määrätä tai

ohjata yhteiskunnallisen keskustelun sisältöä sekä suuntaa. Vallan avulla on mahdollisuus saada muutosta asioihin. (Pekonen 1991: 45, 53; Mälkiä 1997: 77-78.)

Poliittisessa viestinnässä on kyse myös institutionaalisesta rakenteesta, joka ohjaa meidän kaikkien poliittista ajattelua ja toimintaa aina johonkin suuntaan. Poliittisilla rakenteilla on oma merkitystä tuottava sanasto ja käsitteistö, joka määrittelee diskurssia tai luo ajankohtaista viitekehystä sekä painotusta viestintään. Julkisen keskustelun kautta nostetaan asioita politiikan asialistalle ja jokainen keskustelussa mukana oleva taho pyrkii tuomaan esille omaan ideologiaan ja kulttuuriin kuuluvia näkökulmia. Poliittisessa viestinnässä oma näkökulma on aina se oikea ja oikeudenmukainen, se tuodaan esille ja sitä puolustetaan, sillä valta voi olla mennyt jos luovuttaa. Vaikuttamalla tapahtumien tulkintaan ja käsityksiin pyritään kontrolloimaan ihmisten käyttäytymistä. Näin voidaan saada aikaa toimintaa, jolla on vaikutusta koko yhteiskuntaan. (Pekonen 1991: 45, 53, 56-59; Pan & Kosickin 2001: 36-37.)

Media voidaan nähdä yhteiskunnan julkisuutta välittävän instituutiona, jossa politiikka tapahtuu (Aula 1991: 6). Mediaa, sanomalehteä, radiota ja televisiota, pidetään puolueiden tapaan poliittisena voimana, koska niillä katsotaan olevan valtaa vaikuttaa kansalaisten mielipiteisiin ja poliittiseen päätöksentekoon (Paloheimo & Wiberg 1997: 251). Median palveluksessa työskentelevät toimittajat ovat toimijoita ja vaikuttajia, mediamateriaali muodostuu poliittisten vaikuttajien, instituutioiden ja toimittajien vuorovaikutuksessa. Aula (1991) kiteyttää median ja politiikan suhteen seuraavasti:

”Tiedotusvälineillä on ratkaiseva rooli siinä viestintäprosessissa, joka yhdistää kansalaiset ja erilaiset valtakeskukset. Päätöksentekijöiden yrityksissä, etujärjestöissä, poliittisissa puolueissa ja valtionhallinnossa on otettava jatkuvasti huomioon tiedotusvälineiden toiminta sekä oma samanaikainen riippuvuutensa tiedotusvälinejulkisuudesta. Olisi mahdotonta ymmärtää vallankäyttöä nykyaikaisessa yhteiskunnassa ottamatta huomioon tiedotusvälineiden valtaa”. (Aula 1991: 6)

Siitä, miten media vaikuttaa julkiseen keskusteluun on erilaisia käsityksiä. Paloheimo ja Wiberg (1997) nostavat esille kolme. Media voi olla kansalaiskeskustelun

palveluksessa, eliitin palveluksessa tai media itse vaikuttaa keskusteluun nostettaviin asioihin. Ensimmäisen käsityksen mukaan yhteiskunnalliset tapahtumat syntyvät mediasta riippumatta, jolloin median rooliksi jää poliittiseen päätöksentekoon vaikuttavan kansalaiskeskustelun ylläpitäminen. Toisen käsityksen mukaan media palvelee yhteiskunnan päättäjien etua nostaen heidän tarpeiden mukaiset asiat esille, ohjaten näin ihmisten mielipiteitä.

Kolmannen käsityksen mukaan media on nykyaikaisessa yhteiskunnassa saanut niin merkittävän roolin, että se pystyy itse päättämään mitkä asiat uutisoidaan sekä valitsemaan näkökulman, josta asiat käsitellään. Tällöin median esille nostamia asioita aletaan pitämään tärkeinä ja esille tuodut näkökulmat nousevat hallitsevaksi (Paloheimo & Wiberg 1997: 252-255; Isotalus 1998: 7-8). Modernissa demokratiassa ihmiset saavat tiedon käsityksensä politiikasta ja poliittisesta systeemistä median välityksellä ja median roolia valtion ja yhteiskunnan välisessä vuorovaikutuksessa pidetään merkittävänä (Klein 2000: 177). Media on noussut keskeiseen asemaan yleisön ja poliitikkojen välisessä vuorovaikutuksessa, kun sen rooli on muuttunut politiikan raportoijasta poliittiseksi toimijaksi, vaikuttajaksi.

Media toimii kahdensuuntaisesti (Pernaa 2007: 12). Se tuottaa poliittiselle järjestelmälle tietoa yhteiskunnasta ja yhteiskunnalle tietoa poliittisesta päätöksenteosta. Suurin osa ihmisistä saa politiikkaa koskevat tietonsa puheen välityksellä joko poliitikon julkisuudessa tapahtuvan esiintymisen tai uutisten ja muiden mediamuotojen välittämänä. Ihmiset ovat tulleet riippuvaisiksi median heille jakamasta tiedosta ja poliitikko on riippuvainen mediajulkisuudesta. Menestyäkseen politiikassa on yksittäisen poliitikon omattava mediataitoja. Nykyaikainen poliittinen viestintä suosii lyhyttä ja nokkelaa kielenkäyttöä, joten poliitikon täytyy myös osata tiivistää asiansa olennaisen sanoman (Paloheimo & Wiberg 1997: 260). Samalla kun poliitikot ovat tulleet riippuvaisia mediasta, saavat mediat politiikoista aiheita juttuihin, joilla voivat houkutelaa yleisöä.

2.2 Kehyistäminen poliittisen viestinnän strategiana

Kehyistäminen kuuluu olennaisena osana poliittiseen viestintään (Pan & Kosickin 2001: 40). Kehysten avulla poliittista keskustelua johtava eliitti pyrkii manipuloiden ja jopa ”*julkisten näytösten*” keinoin vaikuttamaan yleisöön. Vaikka julkisuuden areenoille pääsyä pidetään eliitin yksinoikeutena, on julkisuus myös monien ruohojuuritason ja vaihtoehtoisesti ajattelevien ryhmien käytössä. Monet julkisuuden toimijat rakentavat vaihtoehtoisia näkökulmia asioihin, eli uusia kehyksiä asioiden ympärille. Kehysten ja sitä myötä niitä kannattavien tahojen uskottavuus syntyy sen mukaan, miten osallistujien ja heidän roolista alkuperäiset sopimuksen vastaavat todellisia tekoja. Erilaiset kehykset voidaan siis nähdä ajatuksena, jonka kautta poliittinen keskustelu tapahtuu ja poliittiset liittoutumat muodostuvat. Julkisessa keskustelussa keskenään kilpailevat kehykset toimivat myös keskustelun elävöittäjänä, vahvistaen ihmisten osallistumista yhteisiin toimiin sekä järjestäytyneeseen politiikkaan (Pan & Kosickin 2001: 48). Kulloinkin vallalla oleva kehys, eli tietty poliittinen näkemys, edellyttää julkista keskustelua eri kehyksiä kannattavien ihmisten kesken. Se, mitä kehystä kulloinkin kannatetaan, miten sitä vahvistetaan ja kuinka tietyn kehyksen näkyvyyttä lisätään, ovat julkiseen keskusteluun osallistujien strategisia kysymyksiä ja vastauksiin liittyvät toimet strategisia tekoja (emt. 40).

Jo pelkkä osallistuminen on Pan & Kosickin (2001: 37) mukaan kehyistämistä. Julkiseen keskusteluun osallistuminen edellyttää mielipiteitä ja tulkintoja käynnissä olevasta keskustelusta, eli asian näkemistä tietynlaisessa ”kehyksessä” ja kannatettavan kehyksen vahvistamista strategisilla diskursiivisilla keinoilla. Kehyistämiseen siis osallistuvat kaikki keskustelun osapuolet, eivät vain poliittiset toimijat tai media. Media ja muut instituutiot ovat luoneet jokaiselle kansalaiselle mahdollisuuden osallistua julkiseen keskusteluun, josta on ollut seurauksena se, että yleisön rooli on muuttunut passiivisesta poliittisen vaikuttamisen kohteesta aktiivisen kansalaisen rooliin. Yleisön kannustimena on todelliseen vaikuttamiseen tähtäävä ja mielekäs osallistuminen. (Emt. 36-37, 48.)

Monipuolinen osallisuus mahdollistaa laajemman ja syvemmän julkisen keskustelun. Keskusteluun osallistujat luovat omat tulkintansa viesteistä sisällyttäen ne omiin kokemuksiinsa ja tietoonsa todellisuudesta rakentaen näin ymmärrystään asioista (vrt. Gamson 1992). He keskustelevat julkisista poliittisista käyttäen hyväkseen mielessään olemassa olevia tietorakenteita, jotka ovat peräisin niin mediasta, henkilökohtaisista kokemuksista kuin yleisestä kulttuurisesta tietämyksestä. Toisin sanoen yksilöt strategisesti toimien pyrkivät hallitsemaan informaatiovirtaa ja kommunikoimaan toisten ihmisten kanssa. Näin kehystämisestä tulee olennainen osa julkista keskustelua ja kehystämisestä strateginen keino, jota käyttävät hyväkseen kaikki keskusteluun osallistujat joko tietämättään tai tiedostaen. (Pan & Kosickin: 36-37, 48.)

Jokainen kehys on tietoinen, tarkoituksenmukainen, valinta olemassa olevista kulttuurisista arvoista, tiedosta ja ideologisista näkökulmista. Kehysvalinnoilla levitetään haluttua ideologista näkemystä keskustelussa olevasta asiasta. Siksi kehystämisen voidaan nähdä ideologisena kilpailuna siitä, miten asia saadaan levitettyä, kuka on vastuussa, kuka on osallinen, mitkä ideologiset periaatteet tai kestävä arvot ovat oleellisia ja mihin asioihin tulisi kiinnittää huomiota. Tästä näkökulmasta katsoen osallistujat toimivat strategisesti niin, että saavuttavat poliittiset ja viestinnälliset päämääränsä. Strategiseksi kehysvalinnat tekee se mahdollisuus, että viesti saa kehystämisen myötä aikaa halutunlaisen sosiaalisen ja poliittisen muutosvoiman. (Pan & Kosickin 2001: 40.)

Kehykset voidaan erotella sen mukaan, miten vahva on niiden poliittinen ja kulttuurinen vetovoima. Samaan tapaan kehystämisteot eroavat sen mukaan, miten valittu kehys pystyy sisällyttämään itseensä haluttuja poliittisia tavoitteita. Näin kehystämisestä tulee strateginen keino houkuttaa kannattajia, saada aikaiseksi yhteisiä tekoja, lisätä toimijoiden vaikutusala ja lisätä heidän mahdollisuuksia voittoon. Jokainen toimija siis tekee strategisia kehysvalintoja saadakseen ”viestinsä perille” ja voittaakseen keskustelun. Keskusteluun osallistujien poliittiset tavoitteet sanelee heidän viestinnälliset päämääränsä. Yleensä viestinnällinen tavoite politiikassa on juuri ”saada viesti perille” ja ”voittaa väittely”. Kehystämisen voidaan näin nähdä strategisena tapana toteuttaa yhteisön tai henkilön viestintätavoitteita. (Pan & Kosickin 2001: 40.)

Keskusteluun osallistujat eroavat myös kehystämismahdollisuuksiltaan. Pan & Kosicki (2003: 44) nimeää nämä mahdollisuudet *kehystämismoimaksi*. Eri toimijoiden kehystämismoimaan vaikuttaa monet tekijät, alkaen kannatettavana olevan kehyksen kulttuurisista ominaisuuksista, aina kehyksen käyttämien symbolisten keinojen voimaan ilmaista haluttua merkitystä. Asioiden kehystäminen määrittää toimijan identiteetin, kiinnostuksen kohteet ja mielipiteet. Se myös uudelleen määrittelee neuvotellut kehysrajat muodostettaessa poliittisia liittoutumia. Eri toimijoiden verkostot ja kehysliittoumat voivat edelleen vahvistaa toisiaan sekä toimijoiden kehystämismoimaa. (Emt. 44.)

Yhteistyö kehysliittoutumien ja tukiverkostojen välillä tuo asiateemaan laajan yhteisön mielipiteet ja yhteisvoima mahdollistaa liittoutumien kollektiiviset toimet kehyksen hyväksi. Kyseiset teot vahvistavat edelleen yhteisön diskursiivista ja sosiologista sidettä. Poliittiset toimijat voivat saada aikaan kehysliittoutumia liittämällä kehys mm. yhteiskunnalliseen pysyvään arvoon ja näin toimien tukevat muita asiaan liittyviä toimijoita. Poliittiset toimijat voivat lisätä kehystämismoimaansa tukemalla poliittisen yhteisön avainhenkilöiltä saatua kehystä. Näin toimija liittyy yhteisön pysyviin arvoihin ja vähentää omaa poliittista riskiä tukieessaan niitä kehyksiä, joita yhteisön johtajat kannattavat. Mitä laajempi keskusteluyhteisö on ja mitä selvempi on sen identiteetti, sitä suurempi on sen mahdollisuus vaikuttaa. (Pan & Kosickin 2001: 48.)

Vaikka kehysten välinen kilpailu parantaakin kansalaisten mahdollisuuksia vastustaa kehystämistrategioita, se ei takaa sitä, että vastakkain olevat kehykset olisivat tasavertaisia kilpailijoita tai että yleisö saa tasa-arvoista julkisuutta, tasa-arvoisesti vaikuttavilta, vastakkaisilta kehyksiltä. Pan and Kosicki (2001: 45) toteavatkin, ettei resursseja ole oikeudenmukaisesti jaettu. Toimijat strategisesti kehittävät resurssejaan ja muuntavat ne kehystämismoimaksi. Esimerkiksi hyvin resursoiduilla poliittisilla kampanjoilla on paremmat mahdollisuudet saada teemansa esille laajemmalle yleisölle. Tässä on toisaalta kyse myös valitun kehysstrategian toimivuudesta siinä kilpailuasetelmassa, jossa kehystä käytetään. Poliitiikan toimijat voivat myös hyödyntää ajankohtaisia tapahtumia tarjoamalla medioille ”*mediapaketteja*”, jotka sisältävät toimijan näkökulman uutisarvoisesta temasta.

Media saa valmista materiaalia vähin kustannuksin ja poliitikko oman näkökulmansa esille, näin molemmat hyötyvät (Pan & Kosicki 2001: 46).

2.3 Poliittisen viestinnän muutos

Poliittista viestintää määrittävä piirre ja jopa oletusarvo on julkisen keskustelun monimuotoisuus. Median myötä kansalaisten osallistumismahdollisuus kasvaa. Media hakee kansalaisia tarkoituksellisesti mukaan keskusteluun mm. sanomalehden uutisten, mielipidekirjoitusten ja nykyaikaisten blogien avulla. Ihmiset voivat näin muodostaa mielipiteitä asioista ottaen huomioon eri tahoilta ja näkökulmasta tulevaa tietoa. Median esille nostattamalla uutisilla tai yksittäisillä mielipiteellä ei usein ole suoraa vaikutusta päätöksiin, on niillä kuitenkin se merkitys että ne voivat olla käynnistämässä laajempaa keskustelua, jolla mahdollisesti on vaikutusta. Julkiseen keskusteluun osallistumismahdollisuuksien laajenemisen myötä poliittisen viestintäkulttuurin voidaan nähdä kehittyvän demokraattisempaan suuntaan. (Pekonen 1991: 45, 53, 56-59; Pan & Kosickin 2001: 36-37.)

Median roolin korostuminen poliittisessa viestinnässä liitetään usein television merkityksen kasvuun, mutta ilmiön voidaan nähdä heijastuvan koko mediakenttään ja yleisesti median merkityksen kasvuun politiikan toimijana (Isotalus 1998: 7-8; Herkman 2008: 87-88). Pan & Kosickin (2001: 35) mukaan yhä lisääntyvä julkinen keskustelu muuttaa paitsi poliittisia toimintatapoja myös sitä, miten yleisesti yhteiskunnassa kommunikoimme. Poliittisen viestinnän merkitys korostuu entisestään uusien vuorovaikutteisten ja reaaliaikaisten mediamuotojen kuten radiossa ja televisiossa esitettävien keskusteluohjelmien, internetin, chattien ja muiden vuorovaikutteisten mediamuotojen yleistyessä. Näiden uusien mediamuotojen tuoman muutoksen myötä voidaan nähdä perinteisten rajojen hämärtyminen niin tiedonvälittäjän ja yleisön, uutisten ja viihteen, tiedon ja mielipiteen, poliittisten ja ei poliittisten asioiden kuin myös poliittisen viestinnän ja osallistumisen välillä. Lisäksi politiikan seuraaminen tapahtuu useimmiten vapaa-ajalla, jolloin se joutuu kilpailemaan ihmisten ajasta, osallisuudesta ja kiinnostuksesta viihteen kanssa (van Zoonen 2005: 2).

Mediat kuitenkin toimivat usein lyhytjänteisesti ja pinnallisesti, valikoiden ja kehystäen uutisoitavia tapahtumia (Paloheimo & Wiberg 1997: 257). Media nostaa esille uuden reaaliaikaisen poliittisen julkisuuden ja henkilöityneet poliittiset kamppailut (Aula 1991: 11, 88). Uutisointi on kurkistelua yksittäisiin tapahtumiin ilman taustatietoja tai liitosta suurempiin asiakokonaisuuksiin. Mediassa asiat itsessään eivät tunnu olevan se pääasia, vaan asioita enemmän korostuu uutisten kohteena olevien toimijoiden erilaiset asemat ja roolit. Uutisen merkittävyys nousee vallan kautta ja usein myös yksittäisistä tapahtumista vedetään yleismaailmallisia johtopäätöksiä. (Paloheimo & Wiberg 2005: 257.)

Politiikan ja viihteen kritisoijat haluaisivat pitää politiikan viihteestä vapaana, mutta toisaalta politiikkaa ei voida erottaa ihmisten jokapäiväisestä elämästä tai vallitsevasta kulttuurista yleensä. Poliitikoilla on oltava jokin kosketus ihmisten jokapäiväiseen elämään, muuten politiikan teko uhkaa surkastua vieraaksi alueeksi, josta kukaan ei ole kiinnostunut. Eräät tutkijat ovat jopa tuoneet esille ajatuksen, että poliitikkojen tulisi ottaa mallia Big Brother -tosi-tv ohjelmasta, jossa kannattajat voivat samaistua ohjelmassa esiintyviin henkilöihin, toisin kuin poliitikkoihin, jotka ovat etääntyneet tavallisista ihmisistä (van Zoonen 2005: 3).

Median ja varsinkin lehdistön muodot ja sisällöt sopeutuvat sekä markkinatilanteen että yhteiskunnallisen tilanteen mukaan (esim. Herkman 2005). Lehtien sisällölliset teemat vaihtelevat kriisiaikojen vakavasta journalismista rauhallisten aikojen populaareihin ihmissuhdejuttuihin. Mediamarkkinoiden kova kilpailu lisää populaari- ja skandaalijournalismia, koska ne useimmiten myyvät ns. laatua paremmin. Kehitys näkyy median viihteellistymisenä. Markkinapaineessa olevien lehtien pyrkimys yhdistää asiaa ja viihdettä on ensisijaisesti näkyvissä iltapäivälehdissä (Herkman 2005: 288), mutta sama ilmiö on nähtävissä myös laatulehdistön kohdalla (Sparks 2000: 3). Sanomalehdissä hyvä taloudellinen tilanne ja kasvavat resurssit näkyvät usein käytettyjen kuvien ja sivumäärän kasvuna (Herkman 2005: 298). Herkmanin (2005) mukaan myös markkinoinnin osuus lehtien kustannusrakenteesta on noussut sisällöntuotannon kustannuksella. Muutos voidaan nähdä merkinä journalistisen työn merkityksen vähenemisenä, jossa sisältö ei ole tärkeintä, vaan sisällöt pitää tuottaa mahdollisimman pienin kustannuksin myyväksi tuotteeksi (emt. 302-303).

2.3.1 Median viihteellistyminen

Viihteellistyminen, jota myös tabloidisaatioksi kutsutaan, on mediaan ja sen sisältöihin liitetty käsite, jolla tarkoitetaan median asiasisältöihin siirtyviä normaalisti viihteessä käytettyjä muotoja. Ilmiön synty liitetään medioiden välisen kilpailun kovenemiseen ja 1900-luvun loppupuolella tapahtuneeseen median rakennemuutokseen, joka näkyi eri medioiden omistuksen keskittymisenä ja sähköisen viestinnän puolella kaupallisten medioiden tulolla markkinoille. (Aula 1991: 199; Sparks 2000: 10; Lumme 2007: 333.)

Viihteellistymiskeskustelussa lehdistö usein jaetaan kahteen luokkaan, laatulehdistöön ja sensaatiolehdistöön, josta käytetään myös nimitystä keltainen lehdistö tai tabloidi (suomessa iltapäivälehdet) (esim. Sparks 2000). Käsite ”*Tabloidi*” viittaa tietynnäköisen ja kokoisen sanomalehtiformaattiin (Sparks 2000: 10). Täytyy kuitenkin muistaa, ettei kaikki tabloidiksi nimetyt lehdet ole juuri tabloidikokoa ja termiä käytetään nykyään viittaamaan myös radioon ja televisioon.

Sparks (2000) erottelee viisi erilaista lehtityyppiä. Ensimmäinen on vakava lehdistö (The Serious Press), jonka tunnuspiirteiksi kuuluu keskittyminen lähes pelkästään poliittisiin, taloudellisiin ja yhteiskunnan rakenteellisista muutoksista kertoviin teemoihin. Näistä lehdistä esimerkeiksi Sparks nimeää Amerikkalaiset sanomalehdet kuten Wall Street Journal ja New York Times. Toisen luokan muodostaa puolivakava lehdistö (The Semiserious Press), jonka tunnusmerkkeinä on myös keskittyminen edellä vakavan lehdistön yhteydessä nimettyihin teemoihin, mutta sisältöön on otettu mukaan enemmän niin sanottuja pehmeitä uutisia ja ilmiöjuttuja. Näiden lehtien sisällössä käytetään myös paljon visuaalisia kuvia. Puolivakavasta lehdistöstä mainitaan esimerkkeinä Brittiläinen Times ja Guardian. (Sparks 2000: 14-15.)

Kolmannen kategorian muodostavat vakava-populaari lehdistö (The Serious-Popular Press), jonka tunnusmerkiksi Sparks nimeää visuaalisen, skandaaleihin, urheiluun ja viihteeseen keskittyvän sisällön. Tämän kolmannen kategorian lehdistö pyrkii kuitenkin pitämään vielä kiinni, aiempien kategorioiden tapaan, uskottavasta

uutisjournalismista. Tämän kategorian lehtiä ovat Brittiläinen Daily Mail ja Amerikkalainen USA Today. (Sparks 2000: 14-15.)

Neljännän luokan muodostavat puhtaat tabloidilehdet (The Newsstand Tabloid Press), joita myydään laatulehtien liitteenä. Nämä lehdet ovat lähes kokonaan keskittyneet viihteelliseen sisältöön, mutta ovat säilyttäneet osan laatulehtien kuten asiapitoisen politiikan uutisoinnin. Tässä kategoriassa esiintyy eniten maakohtaisia eroja siinä, miten sisältö jakautuu viihteen ja uutisjuttujen välillä. Esimerkkeinä tästä luokasta Sparks nimeää Brittiläisen Sun ja Saksalaisen Bild lehdet. (Sparks 2000: 14-15.)

Viidentenä luokkana on markettilehdistö (The Supermarket Tabloid Press). Tälle luokalle on ominaista sisällön keskittyminen viihteeseen, joka usein pohjautuu tarinoihin, jopa juoruihin, joiden todenperäisyys on usein kyseenalainen. Tämän kaltainen lehdistö on kaikkein voimakkain Yhdysvalloissa. Sparksin edellä esitetty luokittelu jo itsessään kertoo sen, ettei sanomalehtien luokittelu tiettyyn luokkaan ole ongelmatonta. Monet selvästi ensimmäisiin luokkiin kuuluvat sanomalehdet sisältävät materiaalia, joiden perusteella ne voitaisiin luokitella myös toisin. Oleellista luokittelussa on se, miten eri lehdet asioista ja tapahtumista kertoo lukijoille. (Sparks 2000: 13-16; lehtiluokkien käännökset kirjoittajan.)

Sparksin (2000: 13) luokituksen perusteella tabloidisaation määrä mitataan sillä, miten paljon lehdet keskittyvät yksityiselämään, skandaaleihin ja viihteeseen. Länsimaisessa yhteiskunnassa keskeinen yhteiskuntaa järjestävä periaate on ollut jako yksityiseen ja julkiseen (Karvonen 2007: 55). Yksityinen käsittää epämuodollisuuden, henkilökohtaiset suhteet, tunteet ja kulutuksen. Julkinen käsittää muodollisuuden, liike- ja virkasuhteet, järki ja tuotanto. Jako yksityiseen ja julkiseen kuvaa myös laatulehtien ja tabloidilehtien eroa (Karvonen 2007: 55). Tabloidilehti hakee sisältöä yksityisestä ja intiimistä puolesta korostaen tunteenomaista suhtautumista, epävirallisuutta, kulutusta, yksittäisten henkilöiden tunteita ja ihmissuhteita (emt. 56). Tabloidilehtien tavoitteena on antaa lukijoille tuoretta ja huomionarvoista sisältöä, joten uutisjuttuja väritetään. Uutinen ei enää kerro tapahtumasta, vaan pyrkii myös tunteiden avulla koskettamaan lukijoita (Virkkunen 2006: 155). Tabloidilehdistö hakee asiakaskuntaa suuresta yleisöstä, jolle se pyrkii tarjoamaan jokapäiväisiä, konkreettisia tapahtumia esim. rikoksia, julkkisten kuulumisia ja erilaisia skandaaleja

(Sparks 2000: 19). Lehtien myynti perustuu lööppien ja etusivujen avulla tapahtuvaan päivittäismyyntiin, ja niiden levikki riippuu siitä, kuinka hyvin lukijat saadaan ostamaan päivittäinen lehti. Eri medioiden välisessä kilpailutilanteessa keskeiseksi nousee lukijat ja levikkiluvut, joita tavoitellaan asian lisäksi myös kiinnostavuutta herättävällä viihteellisellä sisällöllä. (Sparks 2000: 21; Herkman 2005: 268.)

Laatulehtien journalismi sen sijaan toimii julkisen toiminnan piirissä korostamalla analyttistä, järkipäristä, asiapitoista, objektiivista ja virallista journalismia. Laatulehdet ovat kiinnostuneimpia julkisesta elämästä, tabloidilehtien keskittyvät yksityiselämään (Sparks 2000: 19). Laatulehtien toiminta perustuu tilausmyyntiin sekä ilmoitusmyyntiin, josta tulee huomattava osa lehden tuloista. Päivälehtien monipuolinen rahoitus mahdollistaa lehden pitkän tähtäimen toiminnan, kun sen ei tarvitse tavoitella tabloidilehtien tapaan päivittäisiä myyntitavoitteita kannattavuutensa varmistamisessa. Laatulehtiä pyritään myydään tilaajille nimenomaan laadulla. Laatu on tärkein kriteeri, jolla lehti pyrkii erottautumaan irtonumeroina myytävistä iltapäivälehdistä, jotka ovat enemmän sidottuja päivittäiseen myyntiin ja populaarijournalismiin myyntinsä varmistamisessa (Herkman 2005: 271-272). Sanomalehtien tyyppisten (kuten Helsingin Sanomat) päivälehdet luetaan useimmiten laatulehdiksi.

Jako tabloidi ja laatulehteen ei aina ole ihan selvä ja vaihtelee maittain (myös Sparks 2000: 15). Esimerkiksi Herkmanin (2005: 250) mukaan suomalaiset tabloidilehtiin rinnastettavat iltapäivälehdet tekevän sisällöllisesti eroa uutisjournalismin ja viihdejournalismin välille. Iltapäivälehtien uutiset pyrkivät pitämään kiinni perinteisistä uutiskriteereistä. Näin iltapäivälehdet haluavat pitää kiinni journalistisesta uskottavuudestaan siitä huolimatta, että ne luokitellaan viihteellisiksi. Tabloidilehtien uutiset noudattavat usein samoja uutisten kriteereitä ja muotovaatimuksia kuin laatulehtien uutiset, vaikka suosivatkin asioiden kuvaamista julkisuuden henkilöiden kautta. Tabloidit ja laatulehdet erottaa ensisijaisesti toisistaan uutisten ulkopuolelle sijoittuva tabloidijournalismi, johon ei ns. laatulehdissä normaalisti juurikaan törmää. Helsingin Sanomissa suurin osa jutuista muotoillaan perinteisten journalististen uutiskriteerien mukaisesti, joita ovat muun muassa pyrkimys objektiivisuuteen, monien näkökulmien ja lähteiden käyttö, lähdekriittisyys sekä kärjistettyjen kannanottojen välttäminen. Tästä poikkeuksen muodostaa

kuitenkin sanomalehden viikkoliitteet, jotka muistuttavat viihteellisyydessään ja ulkoasultaan monessa suhteessa iltapäivälehtiä. (Herkman 2005: 271-272.)

Tabloidisoitumisilmiö on levinnyt myös laatulehtiin kuten päivittäin ilmestyviin sanomalehtiin (Sparks 2000: 3). Sanomalehtien asiasisällön muuttuminen julkisen alueelta yksityisyyden alueelle näkyy lehtien sisällössä. Esimerkiksi poliitikot esiintyvät lehdissä viranhoidon lisäksi yhä enemmän myös heidän yksityiselämään liittyvien tapahtumien ansiosta (Karvonen 2007: 56). Sensaatiolehdet saavat myös puolustajia, joiden mukaan tabloidit saavuttavat suuremman yleisön antamalla tilaa tavallisten ihmisten asioille. Tabloidilehdet herättävät keskustelua, jonka seurauksena voidaan saada parannuksia aikaan (vrt. Van Zoonen 2005) Varsinkin naistutkimuksessa nähdään yksityisyyteen kuuluvat asiat myös poliittisina mm. perheväkivallan nostaminen yksityisen piiristä julkiseksi yhteiskunnalliseksi epäkohdaksi edesauttaa tilanteen korjaamista. (Karvonen 2007: 56.)

Yhteenvedona tabloidisaatio keskustelun oleellisista teemoista Sparks (2000: 10-11) esittää seuraavat kolme piirrettä. Ensimmäiseksi tabloidilehdissä huomiota ei normaalisti kiinnitetä poliittisiin, taloudellisiin tai yhteiskunnallisiin asioihin, vaan uutisarvoa nähdään olevan urheiluun, skandaaleihin ja populaariviihteeseen liittyvässä sisällössä. Median nähdään keskittyvän ajankohtaisesta uutistoiminnasta enemmän viihteellisen sisällön suuntaan. Toiseksi huomiota kiinnitetään henkilökohtaisiin, yksityiselämään liittyviin tapahtumiin. Tämä koskee sekä julkisuuden henkilöitä että tavallisia ihmisiä. Kolmas piirre on erilaisten mediamuotojen sekoittuminen, jolla Sparks (2000: 13) tarkoittaa vakavan ja viihteen muotojen yhdistämistä, esimerkiksi vaalikampanjan aikana poliitikot esiintyvät viihteellisissä televisio-ohjelmissa. (Sparks 2000: 9-13.)

Keskustelu tasapainosta viihteellisen ja asiallisen uutistoiminnan välillä nousee tärkeäksi, koska asiapitoisen mediasisällön ei haluta joutuvan marginaaliseksi tekijäksi viihteellisen sisällön varjoon. (Sparks 2000: 9-13.) Viihteelistymisilmiössä on oleellista myös se, että laatulehdet joutuvat kilpailun paineessa omaksumaan yhä enemmän sensaatiohakuista julkaisupolitiikkaa iltapäivälehtien eli tabloidilehtien tapaan. Vakavat teemat, kuten politiikan, talouselämän ja yhteiskunnan kehitystä koskevat asiat voivat joutua väistymään skandaalien ja populaariviihteeseen liittyvien

tapahtumien viedessä yhä enemmän palstatilaa. Ihmisten, yleensä julkisuuden henkilöiden, yksityiselämän asiat nousevat tärkeimmiksi niiden myyvyyden vuoksi. Esimerkiksi Britanniassa tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, kuinka laatulehtien sisällöt ovat viihteellistyneet ja poliittisista asioista on tehty entistä enemmän myyviä kohujuttuja. (Sparks 2000: 3, 9-11, 17)

2.3.2 Poliitiikan viihteellistyminen

Poliitiikan viihteellistymisestä puhuttaessa on kyse edellä esitetystä yleisestä median viihteellistymiskehityksen ilmiöistä, mutta käsitteellä yleensä tarkoitetaan lähinnä politiikan riippuvuutta mediajulkisuudesta, jonka suuntautuminen viihteellisiin sisältöihin katsotaan vaikuttavan myös politiikan käytäntöihin (vrt. Herkman 2008: 87). Lisäksi politiikan viihteellistymisessä on Herkmanin (2008: 94) mukaan kyse erilaisten ohjelma- ja juttutyyppeiden samanlaistuminen. Tällä viitataan siihen, miten varsinkin television vaalikeskusteluihin on entistä enemmän otettu mukaan viihteellisiä elementtejä.

Herkman (2008: 90) erottaa politiikan viihteellistymisessä itse viihteellistymisen lisäksi kolme muuta vaikuttavaa teemaa, jotka ovat politiikan medioituminen, politiikan henkilöityminen ja politiikan professionalisoituminen (myös Virkkunen 2006). Medioituminen (*mediatization*) tarkoittaa sitä, että saamme suurimman osan tiedoistamme median välittämänä. Medialla on valta nostaa asioita huomion keskipisteeseen tai vastaavasti jättää ne huomioimatta. Lisäksi media päättää mihin asioihin huomio kiinnitetään ja missä valossa tai kehyksissä asiat esitetään (Karvonen 2007: 56). Lisäksi käsitteeseen kuuluu poliittisen viestinnän välineellistyminen eli ihmiset saavat tietoa oman kokemuspäivän ulkopuolelta jonkin median välityksellä (Nieminen 1999: 22-23).

Medioituminen liittyy median ja politiikan rakenteissa tapahtuneisiin muutoksiin. Suomi avautui 1980-luvulla markkinataloudelle ja mediat muuttuivat pääasiassa markkinavetoisiksi. Tässä kehityksessä myös politiikkaan sitoutunut ja poliittisesti ohjattu media menetti merkitystään, joka näkyi mm. puoluesidonnaisten sanomalehtien surkastumisessa. Markkinalähtöisyys on lisännyt median tarjontaa ja

kilpailua, jolla on ollut vaikutusta politiikan julkisuuteen. Toimittajat suhtautuvat kriittisesti poliitikoihin ja ovat entistä enemmän kiinnostuneita aiheista, jotka lisäävät lehden myyntiä. Näihin myyviin aiheisiin kuuluu julkisuuden henkilöiden yksityis- ja intiimielämään kuuluvat asiat, erityisesti jos niiden avulla saadaan aikaan myyviä mediakohuja. (Herkman 2005: 57-65; Herkman 2008: 90.)

Wii (2006: 34-35) on tiivistänyt medioitumiseen liittyvät ilmiöt neljään samanaikaisesti esiintyvään kehityskulkuun. Ensimmäinen on mediateknologian huomattava lisääntyminen ja median määrän kasvu, joka näkyy mediatarjonnan sekä median seuraamiseen käytetyn ajan kasvuna. Toiseksi kokemuksemme muuttuu yhä enemmän mediavälitteiseksi. Median käytön lisääntyessä kokemuksemme ja ymmärryksemme maailmasta tapahtuvat entistä useammin median kautta. Kolmanneksi viestintäinstituutiot asettuvat korvaamaan perinteisiä yhteiskunnallisia instituutioita. Neljänneksi perinteiset yhteiskunnalliset instituutiot toimivat enenemässä määrin median kautta ja median ehdoilla. Mediat pyrkivät yhteiskunnan instituutioiden paikalle, jotka joutuvat sopeutumaan median vaatimuksiin. Tämä saa aikaan sen, että medioiden rooli vahvistuu ja niiden vaikutusmahdollisuudet yhteiskunnallisessa toiminnassa, kuten politiikka, talous ja ihmisten arkielämä, lisääntyy.

Politiikassa medioituminen näkyy siten että, mediajulkisuudesta on tullut itse asiaa tärkeämpi tekijä politiikassa (Herkman 2008: 90). Medioitunut politiikka on tullut mediasta riippuvaiseksi ja politiikan sisällöt muotoutuvat vuorovaikutuksessa joukkoviestinten kanssa. Medialla nähdään olevan valta nostaa asioita huomion keskipisteeseen ja toisaalta jättää ne huomioimatta. Lisäksi media päättää mihin asioihin huomio kiinnitetään ja missä valossa tai kehyksissä asiat esitetään (Karvonen 2007: 56). Medioituminen aiheuttaa sen, että mediasta tulee ensisijaista todellisuutta eli jos jotain asiaa ei noteerata mediassa, se ei nouse esille ja huomion kohteeksi yhteiskunnassa. Medioitumisen myötä myös pelkän medianäkyvyyden saaminen voi muodostua tärkeimmäksi asioiden edistämiseksi (emt. 57). Lisäksi medioituminen suosii tiettytyyppisiä poliitikkoja, jotka omaavat luonnostaan taidon esiintyä mediassa. Kritiikki nousee lähinnä siitä, että mediajulkisuus voi nousta itse asiaksi jopa omien toimintatapojen ja arvojen yläpuolella (Herkman 2008: 91). Positiivista politiikan medioitumisesta Herkmanin mukaan on, varsinkin yleisön näkökulmasta,

aiempaa suuremman tietomäärän saaminen esim. vaaleissa mukanaolevista ehdokkaista. Media näytellessä merkittävää tekijää ihmisten poliittisen ymmärryksen muodostumisessa ja toimivan demokratian tarvitessa hyvin informoituja, tiedostavia kansalaisia, nousee keskustelu median ja politiikan viihteellistymiskehityksestä merkitykselliseksi (Klein 2000: 177).

Medioista varsinkin televisiota pidetäänkin suurimpana syyllisenä viihteellistymisessä, myös poliittisessa viestinnässä. Television väitetään tuottavan tietoviihdettä, (*infotainment*), vakavan tiedon, väittelyn ja puhtaan mielipiteen sijaan. Televisio on korvannut kirjoitetun kuvauksen hetkittäisiin vaihtuviin kuviin perustuvalla tapahtumailmaisulla. Television on tehnyt viihdettä kaikkien kokemusten normaaleista ilmentymisistä ja sitä kautta politiikka näyttää mainosmaiselta ja poliitikot näyttäytyvät kuten julkkikset. Väitetään myös, että televisio on vakiinnuttanut politiikkaan niin, että emme enää elä demokratiassa, vaan mediakratiassa. Demokratian ideaali eli tilanne missä media seuraa politiikkaa on kääntynyt pääläelleen politiikan seurattessa nyt mediaa. Vaikka entistä suurempi osa ihmisistä osallistuu uudessa mediayhteiskunnassa, kyseenalaiseksi on noussut demokratian laatu johtuen juuri osin teatraalisista, usein hetkeen perustuvista ja enenemässä määrin yksilökeskeisistä suuntauksista. (van Zoonen 2005: 12-13.)

Television puolustajat näkevät ongelman lähinnä amerikkalaiseksi ja painottavat sitä, että televisio ei näyttäydy samanlaisena ilmiönä muualla maailmassa. Euroopan televisiojournalismia pidetään suurelta osin vakavana ja osallistavana, eikä eurooppalaisia poliitikkoja pidetä täysin television tuottaman esityksen ympäröimänä. Van Zoonenin (2005) mukaan tutkimuksissa ei ole pystytty todistamaan ihmisten tulevan vähemmän informoiduksi ja apaattiseksi television tai muun tietoviihdykkeen vuoksi. Television vaikutusta ylikorostetaan verrattuna perheeseen, koulutukseen ja työhön, joiden nähdään vaikuttavan televisiota enemmän ihmisen kykyyn omaksua tai hakea tietoa poliittisen päätöksentekonsa tueksi. (van Zoonen 2005: 11.)

Herkmanin (2008) esittämä toinen politiikan viihteellistymistä kuvaava teema on politiikan henkilöityminen (myös Van Zoonen 2005), joka tarkoittaa sitä miten mediassa käsitellään politiikan toimijoita enemmän henkilöön liittyvien ominaisuuksien ja yksityiskohtien kuin poliittisten asioiden kautta. Media nostaa

julkisuuteen tietyn tyyppisiä persoonia (Herkman 2008: 91). Henkilöitymiskäsitteellä tarkoitetaan myös sitä, miten esimerkiksi vaaleissa vastakkain on henkilöehdokkaat, eikä niinkään kahden eri puolueen edustajat (Herkman 2008: 92).

Television vaikutuksen kasvaminen nähdään yhtenä syynä myös politiikan henkilöitymiskehityksessä (Pernaa 2007: 32). Aiempaa suurempi yleisö saa yhteyden politiikkaan televisiossa esiintyvän poliitikon avulla (Aula 1991: 11). Televisiossa käydään poliittisia väittelyitä ja esitetään poliittista draamaa (van Zoonen 2005: 21-22). Televisioesiintymisissä poliitikko saa näkyvyyttä ja luo kuvaa sekä itsestään, mutta myös yleisesti poliitikoista. Televisio tuo ihmisille kokemuksen tässä ja nyt tapahtuvasta politiikasta. Toiseksi politiikan henkilöitymisen syyksi van Zoonen (2005: 125) nostaa yksilökeskeisyyden lisääntymisen. Yksilökeskeisyys näkyy muun muassa siinä, miten äänestäjät tuntuvat valitsevan vaaleissa edustajia henkilökohtaisten piirteiden perusteella, asioiden sijasta.

Henkilöityminen nähdään ongelmallisena siitä syystä, että henkilöitymisen pelätään latistavan ja arkipäiväistävän politiikkaa, koska ihmisiä rohkaistaan tekemään päätöksiä perustuen heikkoon tietämykseen edustajien kompetenssista tai puoluetustansa asiasisällöistä. Ja juuri tätä vakavaa tietoa yleisö tarvitsisi poliittisen mielipiteen muodostamisessa. Poliitikot näkevät huonosti informoidut, harhaanjohdetut ja media varassa toimivat kansalaiset ongelmana, koska he kuvittelevat osaavansa tehdä oikeita valintoja luottavaisina omaan päätöksentekokykyyn ja tekemiinsä valintoihin. Keskiöön nousee asianteemojen sijasta median kulloinkin esille tuomat henkilöt ja heidän henkilökohtaiset piirteet, joiden varaan ihmisten pelkästään pelätään perustavan poliittisten vaikuttajien arviointi ja omat poliittiset päätökset. (van Zoonen 2005: 125.) Huomion suuntautuminen pois poliittisista kysymyksistä yksityiselämän alueille pelätään heikentävän politiikan uskottavuutta (Herkman 2008: 91).

Kolmas teema on politiikan professionalisoituminen (Herkman 2008: 94). Tämän päivän poliitikkoja pidetään taitavina mediaesiintyjinä, jotka ammattimaisesti opettelevat mediaesiintymistä. Poliitikot myös osaavat toimia tilanteen vaatimalla tavalla eli heillä on taito tunnistaa median eri lajityyppien vaatimuksia esiintymiselleen. (Emt. 94.) Professionalisoituminen näkyy poliitikkojen

kampanjaorganisaatioiden ja median välisessä yhteistyössä sekä lisääntyneessä verkostoitumisessa eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa (Herkman 2008: 95). Poliitikot ja puolueet tekevät yksityiskohtaisia mediastrategioita ja käyttävät viestinnän ammattilaisia mediasuhteiden hoidossa pyrkien näin paremmin kontrolloimaan mediajulkisuuttaan. Myös äänestäjien houkuttelu eli kampanjamarkkinointi on monesti ulkoistettu ammattilaisille. Mediaan liittyvää kontrollointia on siis pyritty lisäämään, mutta toisaalta julkisuudessa on lähes pakko näkyä (emt. 96). Varsinkin tuntemattomimpien poliitikkojen on lähes pakko suostua tarjolla oleviin mediatilaisuuksiin saadakseen näkyvyyttä ja siten menestystä poliittisella urallaan.

Herkmanin (2008) tutkimuksen mukaan mediajulkisuuden kasvava rooli politiikassa ja julkisuuden henkilöityminen voidaan nähdä myös korostavan poliitikon ammattitaitoa (emt. 96). Varsinaisen viihdejulkisuuden poliitikot näkivät joko hyvänä tai huonona riippuen siitä, miten hyvin se palveli politiikan ja itse poliitikon päämääriä (Herkman 2008: 96). Poliitikot myös näkivät mediajulkisuuden ja varsinaisen politiikan tekemisen olevan toisistaan erillisiä asioita (emt. 97). Mediajulkisuuden ja viihteen ei nähty vaikuttaneen poliittiseen päätöksentekoon, vaan julkisuutta pidetään paikkana, jossa saadaan hyväksyntä poliittiselle toiminnalle. Herkmanin (2008: 97) mukaan politiikan viiheellistymisessä olisi kyse median toimintatapojen ja politiikan esiintymiskulttuurin muuttumisesta eikä itse poliittisessa päätöksenteossa tapahtuneesta muutoksesta.

3 TUTKIMUKSEN METODOLOGISET VALINNAT

3.1 Aineiston valinta ja rajaaminen

Tämän tutkimuksen aineisto on valittu tutkittavan ilmiön ehdoilla ja tutkimusaihe on määritellyt valitut menetelmät ja teoreettisen viitekehyksen (vrt. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007: 178-179). Tutkimuksen tavoitteena on tutkia sanomalehden poliittista uutisointia yksittäisen tapauksen valossa, joten aineisto koostuu tutkittavaa tapausta sanomalehdessä käsittelevistä uutisista. Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, joten aineiston määrällinen koko ei ole tutkimuksen kannalta olennaista (emt. 176). Tutkimusaineistona voidaan käyttää jopa yksittäistä tapausta tai esimerkiksi yksittäistä haastattelua, koska kvalitatiivisesti painottuneen tutkimuksen ajatuksena on se, että tutkimalla yksittäistä tapausta saadaan näkyviin se, mikä ilmiössä on merkittävää (emt. 177). Näin ollen aineiston rajaaminen yhteen lehteen on perusteltua, koska tarkoituksena on tutkia vain tietyn sanomalehden uutisointia yksittäisestä tapahtumasta. Lisäksi aineiston pitäminen riittävän pienenä helpottaa luokittelua, mikä lisää analyysin ja tulkinnan tarkkuutta. (Heiskala 1990: 252-253.)

Tutkimusaineistoni koostuu Helsingin Sanomien Ilkka Kanervan tekstiviestikohua käsittelevästä uutisoinnista. Helsingin Sanomat valitsin aineistolähteeksi sen valtakunnallisen aseman, suurimman lukijamäärän ja laajalevikkisyyden vuoksi. Helsingin Sanomat on suomen pääsanomalehti ja painosmäärältään Suomen suurin¹. Toisen tyyppinen lehtivalinta tai aineiston kerääminen useammasta sanomalehdestä olisi voinut antaa mahdollisuuden vertailevaan tutkimukseen, mutta se ei ollut tämän tutkimuksen tarkoitus. Pidän Helsingin Sanomia myös valtakunnallisesti vaikuttavana medianä. Helsingin Sanomilla on laaja tilaajakunta ja se toimii myös tietolähteenä

¹ Vuoden 2008 7-päiväisten sanomalehtien levikkitietojen perusteella Helsingin Sanomat (412 421 numeroa) on ylivoimaisesti Suomen suurin sanomalehti. Aineiston ulkopuolelle rajatuista lehdistä Aamulehti (139 130 numeroa) on levikkinsä puolesta maan toiseksi suurin ja Turun sanomat (111 845 numeroa) on kolmanneksi suurin. Tiedot perustuvat Levikintarkastus oy:n vuosittaiseen vertailuun, löytyy osoitteesta <http://www.levikintarkastus.fi/levikintarkastus/tilastot/Levikkitilasto2008.pdf>. Haettu 06.03.2009.

muille viestimille, jotka hyödyntävät lehden sisältöä omissa jutuissa. Näin Helsingin Sanomat on mukana määrittämässä sitä, mikä yhteiskunnassa on ajankohtaista, myös politiikan osalta. (vrt. Wiio 2006: 22.) Halusin nimenomaan keskittyä Helsingin Sanomissa Kanerva-kohusta julkaistuun uutisointiin, koska tutkimuksen tarkoituksena on myös selvittää näkykö median viihteellistymiskehitys laatulehtenä pidetyn Helsingin Sanomien politiikan uutisointia koskevassa sisällössä.

Sanomalehti valikoitui tutkimuskohteeksi siitä syystä, että se tulee suurimpaan osaan suomalaisista talouksista säännöllisesti ja noin 90 prosenttia lukijoista saa sanomalehtensä kotiin päivittäin (Levikintarkastus Oy). Helsingin Sanomilla oli vuoden 2008 tutkimuksen mukaan 958 000 lukijaa ja toisena tulleella Aamulehdellä 316 000 lukijaa. Yleisötutkimusten perusteella sanomalehdellä on tärkeä rooli ihmisten elämässä. Sanomalehden välityksellä, samoin kuin radion ja television, ihmiset luovat yhteyden vallitsevaan yhteiskuntaan, saavat tietoa ympäröivästä maailmasta oman ymmärryksen ja itsearvostuksen vahvistamiseksi. (Fiske 1994: 36-37.) Myös Helsingin Sanomilla on vahva rooli julkisen keskustelun luomisessa ja osaltaan edustaa suomalaista valtajulkisuutta. Osaltaan valintaan vaikutti myös seikat, että Helsingin Sanomilla suurena toimijana on käytössään hyvät resurssit omaan uutistuotantoon ja Helsingin sanomat korostaa olevansa puolueeton sanomalehti.

Sanomalehden valikoituminen tutkimusaineistoksi oli täysin käytännöllinen, aineisto oli helposti saatavissa. Esimerkiksi televisiouutisten tai -ohjelmien käyttö aineistona oli hankalaa ja olisivat todennäköisesti vaatineet toiset tutkimustavat. Olin jo seminaarivaiheessa löytänyt mediatutkimuksessa hyödynnetyn kehysanalyysiin ja kiinnostunut sen käytöstä tutkimusmetodina. Sanomalehdistä kerättyyn aineistoon kehysanalyysimenetelmä sopii hyvin. Toisaalta sanomalehdissä Kanerva-kohua käsiteltiin käsitykseni mukaan hieman perusteellisemmin ja pidemmän ajanjakson ajan kuin esimerkiksi televisiossa ja radiossa.

Aineistoon poimittujen juttujen valinnassa olen lähtenyt siitä ajatuksesta, että kaikki lehdessä julkaistu teksti on journalistisesti käsiteltyä ja näin ollen pidän käyttämäni aineistoa relevanttina tutkittaessa miten sanomalehdet kehystävät poliittista keskustelua (vrt. Herkman 2005: 98-102). Keskittymällä Helsingin Sanomien uutisointiin Ilkka Kanervan tekstiviestikohusta pääsen käsiksi niihin teemoihin, joiden

valossa tapahtumaa sanomalehdessä kehystetään, mutta myös yleisesti niihin teemoihin, joista tapauksen yhteydessä keskusteltiin.

Empiirinen aineistoni käsittää kaikki Helsingin Sanomien A-osiossa, Kotimaa - uutissivuilla julkaistut ulkoministeri Ilkka Kanervan tekstiviestikohua käsittelevät jutut ajanjaksolta 9.3. – 4.4.2008. Aineisto alkaa Helsingin Sanomien sunnuntaina 9. maaliskuuta 2008 julkaistusta ensimmäisestä tapausta käsitelleestä uutisjutusta ja päättyy perjantaihin 4. huhtikuuta 2008 ulkoministeri Ilkka Kanervan jätettyä virallisen eroanomuksensa tasavallan presidentille. Tällaiseen aikarajaukseen olen päätenyt siksi, että halusin tutkimuksessani tarkastella vain varsinaista tekstiviestikohun käsittelyä, en mahdollista Kanervan eron jälkeistä kirjoittelua kohun vaikutuksista tai syyllisistä. Näin ollen ajanjakso ensimmäisestä tapausta koskevasta uutisjutusta aina Kanervan eroanomuksen uutisointiin on mielestäni looginen rajaus tutkimusaineistoksi, kun tarkoitus on tutkia tapaukseen kohdistuvaa uutisointia. Helsingin Sanomien kiinnostus aiheen käsittelyyn ja sen uutisointiin sanomalehden sivuilla päättyi pian Ilkka Kanervan eron jälkeen, joten tutkimuksen ulkopuolelle rajautui yksittäisiä, lähinnä kohun tapahtumien jälkipyykkiin liittyviä kirjoituksia.

Aineistoni rakentuu siis yhden suomalaisen sanomalehden kotimaan uutissivuilla julkaistuista jutuista. Pääosa jutuista ovat uutisjuttuja, mutta koska tarkoitukseni ei ole tutkia erityisesti uutisjournalismia, olen tulkinnut uutisen käsitettä melko laajasti. Tästä syystä aineistoon on otettu mukaan kaikki Helsingin Sanomien Kotimaa – uutissivuilla julkaistu materiaali riippumatta siitä, miten *uutinen* journalismin mukaan määritellään. Katson Kotimaa –uutissivuilla ilmestyneet jutut olevan uutisia viimeistään sijoituksensa perusteella. En myöskään ole lähtenyt arvioimaan yksittäisen jutun uutisarvoa, vaan aineistoon on otettu mukaan kaikki jutut, jotka lehti kotimaa -uutissivuilla esittää. (vrt. Holmberg 2004: 28, 98.) Näin ollen aineistoon kuuluvat kaikki Helsingin Sanomien Kotimaa -uutissivuilla julkaistut uutiset, analyysit, taustajutut sekä toimittajien kommentit. Tarkastelun ulkopuolelle olen jättänyt selvästi mielipiteitä sisältävän materiaalin kuten kansalaisten keskuudessa tehdyt kyselyt, pääkirjoitukset ja lehdessä muualla tehdyt analyysit tapauksesta (vrt. Väliverronen 1996: 17).

Osa aineistomateriaalista, kuten toimittajien analyysit voivat olla kirjoittajan omia mielipiteitä sisältäviä, mutta olen ne ottanut aineistoon mukaan, koska ne esiintyvät ikään kuin uutisina uutissivuilla ja kirjoittajat ovat sanomalehden toimittajia ja sikäli mukana rakentamassa lehden näkökulmaa tapahtumaan. Edellä kuvatus, niin sanotun fakta-aineiston ohella olen lisäksi ottanut mukaan myös, edelleen Kotimaa - uutissivuilla, uutisten yhteydessä julkaistut toimittajien kommentit, joiden olen katsonut kuuluvan olennaisena osana käsiteltyyn kokonaisuuteen. Ne ovat juttutyypiluokittelussa sijoitettu analyysiluokkaan. Jokainen omalla otsikolla oleva teksti on laskettu erilliseksi jutuksi sekä myös niin sanotuille etusivun vinkit on luokiteltu omiksi jutuiksi, koska ne esiintyvät usein itsenäisinä, omalla otsikoinnilla varustettuina juttuina. Tämä on mielestäni perusteltua, koska myös vinkit voidaan lukea omina, irrallisina juttuinaan huolimatta siitä, että niissä usein toistetaan varsinaisessa uutisjutussa tarkemmin käsiteltäviä teemoja.

Tarkastelujaksolla Helsingin Sanomissa ilmestyi kaikkiaan 68 tekstiviestikohuun liittyvää juttua. Näistä 21 oli varsinaista uutisjuttua, 7 etusivun uutisvinkkiä, 15 pikku-uutiseksi luokittamaani juttua, 4 uutistaustaa, 2 uutisanalyysia, 12 toimittajan näkökulmaa ja 2 faktalaatikkoa. Olen käyttänyt aineistoa luetteloidessani (kts. liite 1) seuraavia lyhenteitä:

- u = uutinen
- pu = pikku-uutinen (esim. lyhyesti palstalla julkaistu lyhyt uutisjuttu tai varsinaiseen uutiseen liittyvä täydennys)
- ut = uutistausta
- v = etusivun vinkki
- a = analyysi (ajattomampaa aineistoa, esim. reportaasi, henkilöhaastattelu, ilmiöjuttu tai analyysi)
- k = toimittajan näkökulma (esim. toimittajan kolumni tai lyhyempi kommentti)
- fl = faktalaatikko.

Aineiston temaattisen hahmottamisen helpottamiseksi tarkastelen myös sitä, miten jutut jakautuivat ajallisesti tarkastelujaksolle (luku 4.2). Tutkimusaineiston olen luettellonut aikajärjestyksessä ilmestymispäivän mukaisesti ja se löytyy yhdessä juttukohtaisten luokittelumäärittelyiden kanssa työn lopussa olevasta aineistoluettelosta (Liite 1).

3.2 Menetelmänä kehysanalyysi

Tässä työssä käyttämäni kehysanalyysimallin lähtökohtana on näkemys konstruktionistisesta mediatutkimuksesta (vrt. luku 2.1), jonka mukaan mediat jäsentävät kehystämällä yksittäisiä tapahtumia ja laajempia ilmiöitä ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi (esim. Väliverronen 1996: 108). Tutkimusmenetelmäksi valitsin kehysanalyysi, koska se on luonnollinen valinta poliittisen viestinnän tutkimukseen. Kuuluuhan asioiden tietynlainen kehystäminen olennaisena osana poliittiseen viestintään (vrt. luku 2). Kehysanalyysia voidaan lisäksi pitää perustyökaluna mediatutkimuksessa, jonka pyrkimyksenä on analysoida journalistista materiaalia, kuten sanomalehden sisältöjä (vrt. Karvonen 2000: 78; Kitzinger 2007).

Kehysanalyysin on alunperin kehittänyt sosiologi Erving Goffman (1974) arkielämän vuorovaikutustilanteiden tutkimiseen, mutta sitä sovelletaan nykyisin muun muassa journalismin tutkimiseen ja yhteiskunnallisten ongelmien tutkimiseen (Väliverronen 1996: 108). *Kehyksellä* (frame) tarkoitetaan tulkintakehystä, jonka avulla ihmiset havainnoivat, tunnistavat ja nimeävät tilanteita ja asioita. Käytämme kehysiä havaintojemme organisoitiin ja ymmärtämiseen. Kehysten avulla toiminta saa merkityksensä ja tapahtumat voidaan määritellä. Kehyksen käsite korostaa sitä, että toimiessaan ihmiset tuottavat erilaisia versioita todellisuudesta. Ihmisten toiminta ja tietoisuus ovat suhteessa siihen kulttuuriin, jossa hän elää. Kehyksen käsite tarjoaa yhdenlaisen mahdollisuuden ymmärtää tuota suhdetta. (Goffman 1974: 8-20; Väliverronen 1996: 107-108; Gorp van 2007: 61.)

Kehyksen käsite on myös lähellä ”*skeeman*” eli tietorakenteen käsitettä. Skeema liittyy yleensä yksittäisen ihmisen oppimiseen, kun kehys käsitetään sosiaalisesti opituksi ja jaetuksi (Entman 1993: 53; Karvonen 2000: 83). Skeeman mukaan yksittäisen tiedon merkitys määräytyy sen mukaan millaisen tulkinta- tai viitekehysten se esimerkiksi mediaesityksissä saa. Skeema viittaa ihmisten kulttuuristen kokemusten kautta syntyneisiin tietorakenteisiin, joiden mukaan ihminen tulkitsee tilanteita aikaisempaan kokemukseensa pohjautuen (Karvonen 2000: 83). Reese (2003: 14; suomennos kirjoittajan) on kiteyttänyt kehysten määritelmäksi seuraavasti:

”Viimekädessä kehykset voidaan nähdä periaatteessa kuten tiivistelmä, työkalu tai tulkintamallina, joka kulkee läpi mediatekstin rakentaen sosiaalista merkitystä”.

Kehystämisellä viitataan asioiden käsittämiseen eli asiat järjellistetään aiemmin opittujen tulkintamallien, kehysten, avulla (Wiio 2006: 57). Kehykset ovat merkittävä osa kulttuuria ja kehystäminen on tärkeä tekijä kulttuuristen merkitysten rakentumisessa. Ilmiöistä ja asioista kertoessaan mediat lisäävät mukaan joukon kehyksiä kontrolloidakseen tarjolla olevia vaihtoehtoja käsittää tapahtumaa tai ilmiötä (myös Reese 2003). Näin ollen kehys ei voi olla neutraali näkökulma ilmiöön, vaan se sisältää aina ennakkokäsityksen todellisuuden olemuksesta (Väliverronen 1996: 108). Tämän ennakkokäsityksen mukaisesti voimme jäsentää uudet havainnot ja kokemukset osaksi ymmärrystämme. Juuri kehysten tapa toimia ympäröivän maailman käsittämisen ja määrittämisen apuna tekee niistä kiinnostavan.

Mediatutkimuksessa kehyksen käsitettä käytetään yleensä viittaamaan siihen, kuinka toimittajat organisoivat tietoa liittämällä siihen automaattisesti tiettyjä kehyksiä. Mediakehykset toimivat journalistisena työvälineenä, jonka avulla toimittaja pystyy nopeasti tunnistamaan ja luokittelemaan tietoa pakaten sen vastaanottajaa varten tietyllä merkityksellä varustettuna, merkityksen paketoituna. Kehykset tarjoavat medialle tavan kerätä ja esittää asioita, mutta tarjoavat samalla lukijoille tavan tulkita mediaesityksiä ja median esittämiä tapahtumia (Reese 2003: 12). Barnett (2006: 4) nimittää mediakehystä ilmiötä tai tapahtumaa määritteleväksi pääteemaksi. Kehysten avulla asiat ympäröidään erilaisilla valmiilla tulkintateemoilla, jolloin sama asia voidaan myös saada näyttämään erilaiselta (Goffman 1974: 21; Karvonen 2000: 78). Kehysten avulla nostetaan esille valittuja teemoja, jotka ovat olennaisia ja ajankohtaisia käynnissä olevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Kehystämisellä omat syynsä ja seurauksensa. Kunelius (2003: 144) puhuu kehystämisestä tarkoittaen sitä, miten viestimet vaikuttavat ihmisten ajattelutapoihin käyttämällä asioista tiettyjä rajoituksia ja näkökulmia. Kehystämiseen kuuluva valinta, asioiden korostaminen, asioiden tekeminen huomion arvoiseksi ja merkittäväksi kohdistaa ja painottaa, mutta myös rajoittaa ihmisten näkemystä todellisuudesta.

Kehystämisen avulla media tuottaa tiettyjä tulkintoja tapahtumista valitsemalla ja painottamalla tiettyjä puolia ja häivyttämällä toisia. Kiinnittämällä huomiota johonkin todellisuuden osa-alueeseen se samalla jättää joitain piiloon. Analyysin tarkoituksena on saada esille asiaa määräävät merkitykset, jotka ohjaavat lukijan tulkintaa. Esimerkiksi lehtien tapa näyttää poliitikot naistenmiehenä saattaa heikentää poliitikon imagoa uskottavana henkilönä. Jutuista ja niiden tulkinnoista tulee kehys, jonka kautta lukijat muodostavat mielipiteensä edustajistaan, koska uutisisältöä pidetään luotettavana esityksenä todellisuudesta. (Entman 1993: 52; Väliverronen 1996: 108-109; Kunelius 2003: 144; Reese 2003: 19-20.)

Kehysanalyttistä tutkimusta tehdään monimuotoisesti menetelmää soveltaen eri tutkijoiden painotusten mukaan (Karvonen 2000: 78-81). William Gamson käyttää kehuksestä nimitystä ”*tulkintapaketti*” tai ”*tulkintapakkaus*”. Hänen mukaansa uutisjuttua laativaa toimittajaa ohjaa tulkintakehikko, esimerkiksi käsitys vaaleista hevoskilpailuna. Tällöin toimittaja vain sijoittaa toimijat ja tapahtumat sopivaan kehikkoon. Näin toiminnalla toimittaja aktivoi halutun tulkintakehikon yleisön mielessä, koska toimittaja ja yleisö tuntevat yleisesti käytetyt kehykset ja niiden kaavan. Aktivointi tapahtuu sijoittamalla tekstiin avainsanoja, fraaseja, käsitteitä, stereotyyppisiä kuvallisia elementtejä. (Karvonen 2000: 81.)

Väliverronen (1996) on omassa kehystutkimuksessaan metsätuhoista hyödyntänyt Gamsonin ajatuksia, mutta soveltaen. Väliverronen piti tulkintapaketin käsitettä erittäin käyttökelpoisena, kun tutkitaan joukkoviestimien tapaa käsitellä poliittisia kiistakysymyksiä kuten ydinvoimaa, jossa voidaan esittää samaan ongelmaan vastakkaisia tulkintoja. Tosin Väliverronen omassa tutkimuksessaan tutki keskustelua hallinnoita tulkintatapoja käyttäen tulkintapaketin sijasta kehysten ja kehystämisen käsitteitä. Väliverronesta poiketen Gamsonin kehystutkimuksen lähtökohta oli valmiiden kehysten tutkiminen. Gamson luonnosteli aluksi 4 tulkintapakettia ja vasta sitten lähti tutkimaan miten mediat näitä tulkintapaketteja esittävät. Väliverronen lähestyy analyysia toisella tavalla, etsien kehykset aineiston pohjalta ja liittäen kehysten analysoinnin osaksi tutkimustuloksia. (Väliverronen 1996: 110-111.)

Kehysteorian mukaan kehystämistä tapahtuu sekä uutisoinnin tuotantoprosessissa että niitä tulkittaessa. Uutiskehykset esiintyvät kahdella tasolla. Kehykset toimivat sekä

toimittajan että lukijan ymmärrystä järjestävinä ”*raameina*”. Uutisia tuotettaessa kehyksiä nimitetään mediakehyksiksi ja tulkittaessa ne ovat tulkintakehyksiä. Ensimmäiseksi ne ovat jokaisen mieleen varastoituja tietovarastoja, joita uutisjutut tyypillisesti käyttää hyväkseen esimerkiksi normaali tapa on verrata vaalikampanjaa hevosurheilukilpailuun. Toiseksi tunnistetaan tiettyyn tapahtumaan liitettäviä kehyksiä, jotka ovat käyttökelpoisia yksittäisiä uutistapauksia kehystettäessä. Kehykset aktivoituvat, kun jutuissa käytetään tiettyjä sanoja, sanontoja tai kuvia, joita eri mediat ovat toistuvasti samassa yhteydessä käyttäneet ja näin saaneet niihin sisällytetyksi tietyt mielleyhtymät. Toimittaja pyrkii uutistuotannossa aktiivisesti asettamaan uutiset johonkin yhteyteen, joita lukijat voivat käyttää tulkinnassaan hyväksi. Näin uutisjuttu on enemmän kuin pelkkä tapahtumaa kuvaava tieto. Toimittajat käyttävät kehystämistä ohjatakseen yleisön ajattelua käyttämällä mm. metaforia eli vertauksia, trivialisointia eli yksinkertaistamista ja vastakkainasettelua. Kehyksiä tutkimalla saadaan näkyviin miltä uutisoitavat tapahtumat halutaan näyttävän ja miten media haluaa tapahtumia esittää (Klein 2000: 181; Wiio 2006: 57-58.)

Väliverroksen (1996: 40-43) mukaan toimittajia, poliitikkoja ja kansalaisia tarvitaan nostamaan yhteiskunnalliset aiheet keskusteluun. Nämä toimijat myös määräävät miten ja milloin asia otetaan esille ja millä tavalla se kehystetään. Yhteiskunnassa on jatkuva kamppailu siitä, kuka saa asiansa esille ja kenen ongelman määrittelystä tulee hallitseva. Uutisten kehysten tutkimuksella päästään käsiksi niihin ajatuksiin joita journalistinen uutinen lukijoissa voi herättää ja saada näkyväksi joko julkiseen puheen monimuotoisuus tai sen yhtenäisyys (Kunelius 2003: 145).

Lähestyn kehysanalyysin menetelmää samaan tapaan kuin Esa Väliverronen tutkiessaan metsätuhojen uutisointia (vrt. Väliverronen 1996: 40, 107-129). Väliverronen käytti tutkimuksessaan sekä määrällistä että laadullista analyysia. Joukkoviestinnän tutkimuksessa määrällinen analyysi on useimmiten sisällön erittely, jolla pyritään tuomaan aineistosta objektiivinen, todennettava ja määrällinen kuvaus sanoman sisällöstä (Fiske 1994: 179.). Sisällön erittelyssä käytettävät luokittelut eivät kuitenkaan aina ole yksiselitteisiä, vaan luokittelun tapa rajaa menetelmän tuottamaa tietoa. Määrällisen analyysin avulla voidaan saadaan kuitenkin luotua yleiskuva sanomalehtiaineistosta, aineiston teemoista ja aineistossa esiintyvistä toimijoista.

Nämä toimii tutkimuksen pohjana, josta on voidaan tehdä tarkempia tulkintoja aineistosta (Väliverronen 1996: 18). Määrälliseen analyysiin perustuvat taulukot olen esittänyt tekstissä kunkin asian yhteydessä (Taulukko 1 ja Taulukko 2).

3.3 Tutkimusaineiston käsittely analyysiä varten

Kehysanalyysiä voidaan käyttää sekä teoreettisena viitekehyksenä että tutkimusmenetelmänä, jolloin kehykset voivat olla tutkimuksen tulos tai tutkimuksen lähtökohta (Väliverronen 1996: 111). Kehysanalyttisessä tutkimuksessa laadullisen empiirisen aineiston merkitys nousee keskeiseksi, koska kehykset yleensä johdetaan ensisijaisesti empiirisestä aineistosta. Kehysanalyysi ei siis ole pelkkä aineiston analyysimetodi, vaan se voi tarjota myös teoreettisen viitekehyksen koko tutkimukselle, sisältäen käsitteitä ja tiettyjä sosiaalista todellisuutta koskevia oletuksia. (esimerkiksi Peräkylä 1990 ja Väliverronen 1996).

Tässä tutkimuksessa kehysanalyysi toimii aineiston analyysivälineenä ja analyysissä esiin tulleet kehykset ovat osa tutkimuksen lopputulosta. Aineistoa analysoimalla voidaan löytää tekstiviestikohukeskustelua määrittävät kehykset ja kehyksiä edelleen analysoimalla olen pyrkinyt selvittämään millaiseksi tutkittava tapaus eri kehysten sisällä rakentuu ja löytyykö kehyksistä merkkejä median viihteellistymisestä (kts. Luku 2.3). Kehysten sisällä esiintyviä asioita olen havainnollistanut aineistosta poimittujen esimerkkien avulla.

Kehysanalyysissä tutkimusaineiston analyysi on kvalitatiiviselle analyysille ominaista tyypittelyä ja teemoittelua (Hirsjärvi ym. 2007: 160). Kehykset eivät esiinny tekstissä suoraan havaittavissa olevassa muodossa, vaan tutkijan ensimmäinen tehtävä on löytää tekstistä analyysin kannalta asian ensisijainen teemoittelu. Tällöin tekstistä etsitään muun muassa selvästi korostettuja merkityksellisiä ilmaisuja, jotka voivat esiintyä sanoina, metaforina ja kuvituksina. Keskeisenä ajatuksena on se, että kehykset sisältävät käsiteltävää asiaa tiivistäviä merkityksiä, jotka mahdollistavat laajemman asiayhteyden ilmaisemisen esimerkiksi yhden lauseen, metaforan tai

otsikoinnin avulla. Lukija ohjautuu ymmärtämään asian tai tapahtuman kehysten sisältämän merkityksen mukaisesti. (Kitzinger 2007: 139-140.)

Gamson ja Modiglian (1989) esittävät kaksi näkökulmaa jäsentää tutkimusaineistoa. Heidän mukaan kehysanalyysin avulla tarkastellaan keinoja, joilla tapahtuma kuvataan (*framing devices*), sekä tapoja, joilla tapahtuma perustellaan (*reasoning devices*) (vrt. Entman 1993; Klein 2000). Kehystämisen keinoihin kuuluvat sanat, metaforat, esimerkit, iskulauseet, otsikointi ja visuaaliset kuvat. Perustelun tapoja etsitään tarkastelemalla tekstin esittämiä syitä tapahtumalle, tapahtuman seurauksia, esitettyjä moraalisia väittämiä ja valmiita taustaoletuksia. Tutkimusaineiston jäsentäminen tarkastelemalla tutkittavan ilmiön kuvauksia ja perusteluja tuo näkyville ilmiön käsittelyssä käytettävät hallitsevat kehykset. Entman (1993) kehitti kehysanalyysimenetelmää helpottamaan myös erillisen kysymyspatteriston, jolla tutkija pääsee käsiksi perustelujen keinoihin. Tutkija voi esittää aineistolle kysymyksiä kuten ”*Mikä määräytyy ongelmaksi?*”, ”*Mikä syyksi?*”, ”*Mitä moraalisia päätelmiä tekstissä tehdään?*” ja ”*Mitä ehdotetaan ratkaisuksi?*”.

Kehysanalyysitutkimusta tehtäessä tutkija voi tutkimusaineiston käsittelyssä hyödyntää mm. sisällönanalyysin, sisällönerittelyn ja diskurssianalyysin metodeita. Tutkimusta tehtäessä aineistosta nostetaan esille mahdolliset teemat ja tarkastellaan esille tuotuja toimijoita. Aineistosta pyritään tunnistamaan kehystämisen käytetyt välineet tai keinot, ”*key cues*” (Kitzinger 2007: 141), joita ovat käytetyt kuvat, otsikot, metaforat, iskulauseet, kuvailut, vastuun osoittaminen, ratkaisut, kommentaattorit, selitykset, näytetyt tunteet ja toimijoiden kuvaukset. Löydetyt kehykset ja niihin liittyvät kehystämisen välineet voidaan kerätä esimerkiksi taulukkoon. Tämän jälkeen analyysi etenee tarkastelulla miten kehykset määrittelevät tutkittavan asian. Kehysten tulkinnassa on tärkeää pyrkiä kiinnittämään ilmiö siihen ympäristöön, jossa se esiintyy ja tarkastella miten kehykset toimivat suhteessa kulttuuriin ajattelutapoihin. Lisäksi voidaan pohtia kehystämisen seurauksia ja sitä, miksi jokin kehys nousee esille ja miksi toiset jäävät syrjään (Väliverronen 1996: 111-112; Klein 2000: 181; Van Gorp 2007: 71-72; Kitzinger 2007: 140-142.)

Kehystämisen keinoina käytettävällä *Metaforalla* eli vertauskuvalla on merkittävä tehtävä arkielämässä. Ne ovat osa tapaa, jolla tulkitsemme arkipäivän kokemuksia.

Metaforaa käytämme myös määritellesämme nimiä asioille ja tapahtumille. Tapahtunut saa uuden merkityksen nimen myötä ja muuttuu näkyväksi. Merkittäväksi nämä arkipäiväiset metaforat tekee juuri niiden ”normaalius”, ne jäävät helposti tiedostamattomiksi. Itsestäänselvyys tekee niiden tuottamasta ymmärryksestä yhteiskunnan arkipäivää ja ihmiset unohtavat niiden olevan tuotettua (Fiske 1994: 123-126; Kunelius 2003: 164-165). Metaforien merkitys uutistekstien tutkimuksessa lähtee ajatuksesta, että uutisten esittämä todellisuus riippuu niissä käytetyistä metaforista rakenteista (Hellsten 1998: 77). Hellstenin (1998) mukaan uutisteksteissä käytettyjen metaforien tutkiminen mahdollistaa monitasoisen journalismikritiikin. Tutkija voi kiinnittää huomiota siihen, mitä vakiintuneilla metaforisilla ilmauksilla tehdään ja mitä niillä suljetaan pois. Lisäksi päästään käsiksi vallitseviin arvoihin, normeihin ja hierarkkisiin jäsenyyksiin. (Hellsten 1998: 86.) Merkityksiä asioille ja tapahtumille voidaan luoda myös esimerkin ja rinnastuksen avulla, jotka toimivat samaan tapaan kuin metafora.

Journalistisissa teksteissä kehystämisen keinona käytetään usein otsikoiteja rajaamaan käsiteltävänä olevan asian näkökulmaa. Uutisotsikko toimii voimakkaimpana keinona ja tarjoaa keskeisen vihjeen siitä kehyksestä, jota uutisessa käytetään ja jonka sisällä lukijan halutaan uutisen ymmärtävän (Klein 2000: 181). Uutisotsikkoon on yleensä sisällytetty uutisen temanttinen sisältö ja haluttu vaikuttavuus (emt. 181). Uutisotsikon lukija useimmiten samaistuu kehystämisen avulla esille tuotettuihin ajatuksiin muodostaessaan ymmärrystä uutisoidusta asiasta. Näin kehykset muodostuvat tärkeiksi elementeiksi prosessissa, jossa ihmiset muodostaa ymmärrystensä poliittisista tapahtumista (Pan & Kosicki 1993: 55-75). Korostamalla tiettyjä puolia kehystämisen välineet estävät vaihtoehtoisten näkökulmien esille nousun asioiden käsittelyssä, vaikuttaen näin syntyviin mielikuviin ja ihmisten päätöksiin (Klein 2000: 181; Fiske 1994: 122). Joukkoviestintien käytännöt tehdä asioiden rajauksia ja näkökulmia liittyy tässä työssä käytettävään kehystämisen käsitteeseen. Uutisjuttujen kehystäminen tietyillä ilmauksilla voi vaikuttaa yleisön näkemyksiin esimerkiksi juuri politiikasta. Toistuvasti saman kehyksen sisällä esitetyt uutisjutut saavat tietyt mielleyhtymät automatisoitumaan ja tulevat näin osaksi yleistä ihmisten tietorakennetta. Tutkimalla mm. uutisteksteissä käytettyjä otsikoita, sanoja ja vertauskuvia voidaan päästä käsiksi

niihin ajatuksiin ja näkökulmiin, joita tällainen yhdenmukainen kirjoittelu yleisössä voi herättää. (Klein 2000: 181; Kunelius 2003: 144-145.)

Kuten jo edellä kehysanalyysiteoria esitellessäni (luku 3.2) toin esille, kehysten voima perustuu juuri valintaan sekä tiettyjen asioiden esille nostamiseen ja toisten häivyttämiseen. Kehysanalyysiä tekevän tutkijan on nähtävä aineistonsa moninaisuus, joka usein on tyypillistä kehysanalyttisessä tutkimuksessa. Tutkimusaineistoni käsittää uutissivulla julkaistuja juttuja, jotka periaatteessa kuuluvat samaan juttutyyppiin, uutisiin. Aineisto kuitenkin sisältää monipuolisen valikoiman erilaisia uutisjuttuja aina uutisista syvempiin analyysihin. Kehysvalintaa esiintyy eri uutisjuttujen näkökulman valinnassa, kuvissa, lähteissä, sanoissa ja annettaessa asioille tai tapahtumille nimiä. Tarkoitukseni on tutkia keräämästäni aineistosta niitä valintoja, joita on tehty, mitä tekstit sisältää, mutta myös sitä, mitä niissä ei ole sekä mitä niissä voisi olla. Kehysanalyysin tarkoitus on löytää aineistosta hallitsevat kehukset, eikä lokeroida aineistoa tiettyyn kehykseen. Tutkijan on siis huomioitava vastakkaisten kehysten mahdollinen olemassaolo (vrt. Väliverronen 1996, Kitsinger 2005).

Jo aineistoa valitessani luin uutisjutut läpi moneen kertaan, pyrkimättä niitä siinä hetkessä kuitenkaan millään tavalla arvioimaan, mutta kirjasin ylös juttujen herättämiä ajatuksia. Tältä osin aineiston valinta ja analyysi siis tapahtuivat samanaikaisesti. Tämä oli mielestäni tutkimuksen kannalta oikea ratkaisu, sillä vasta aineistoon tutustuminen antoi mahdollisuuden nähdä kunkin uutisjutun sopivuuden lopulliseen tutkimukseen. Varsinainen kehysanalyysiprosessi kulki tutkimuksessani pääpiirteittäin seuraavien vaiheiden kautta, aineiston lukeminen, luokittelu, analysointi ja tulkinta. Tutkimuksen analysoinnin jäsenän kolmeen vaiheeseen seuraavasti:

1. Tutkimusaineistossa esiintyvän tilanteen eli tapahtumakulun kuvaaminen aineistoon perustuen. Aineiston järjestäminen ilmestymispäivän mukaisesti sekä juttutyyppeiden ja toimijoiden luokittelu (liite 1).
2. Kielellisten kuvausten jäsentäminen sekä kehysten nimeäminen ja kuvailu.

3. Aineiston uudelleenanalyysi löydettyjen kehysten valossa pyrkimyksenä eritellä kehyksiin liittyviä ajattelu- ja toimintatapoja.

Ensimmäisessä vaiheessa tarkoitukseni oli saada esille kokonaiskuva tutkimusaineiston sisällöstä lukemalla aineisto läpi. Samalla tein aineistosta taulukkoa, johon keräsin uutisjutut aikajärjestykseen ja luokittelin ne tyyppinsä mukaisesti luokkiin. Taulukkoon keräsin myös eri uutisjutuissa esiintyvät toimijat (Liite 1).

Toisessa vaiheessa perehdyin aineistoon tarkemmin tavoitteenani saada näkyviin uutisoinnissa esiintyvät teemat ja toimijat sekä nimetä ja kuvata kehykset. Pyrin löytämään kehykset aineistosta kysymyslistan avulla, etsimällä vastauksia seuraavanlaisiin kysymyksiin:

- Millaisia kuvauksia tapahtumasta esitetään?
- Miten tapaus ja politiikka liitetään toisiinsa?
- Mihin tapaus liitetään ja mihin sitä verrataan?
- Millaisia sanoja, sanontoja, otsikoita tai metaforia käytetään?
- Millaisia väittämiä ja yleistyksiä tapauksesta tehdään?

Kysymyslistan avulla aineistosta hahmottui useampaan kertaan toistuvia tulkintatapoja, joita tapauksen yhteydessä käytettiin. Seuraavaksi järjestelin esiin nousseita tulkintatapoja suuremmiksi kokonaisuuksiksi, alustaviksi kehyksiksi.

Kolmannessa vaiheessa analysoin aineiston uudestaan löytämieni kehysten valossa. Oleellista oli pohtia mikä kehyksiä yhdistää ja mikä erottaa, sekä testata löydettyjä jäsenysmalleja aineistooni. Tarpeellisten korjausten ja muokkauksen jälkeen aineistostani tekemäni havainnot muodostivat 3 ryhmää eli kehykset, jotka määrittivät Ilkka Kanervan tekstiviestikohun ympärillä käytyä uutisointia. Kehykset muodostuvat osista ja niitä on mahdollista esitellä arvioitaviksi esimerkiksi aineistosta löytyvien sanojen, otsikoiden ja lauseiden avulla, joten lopuksi kävin läpi koko aineistoni uutiset etsien niistä kehyksiä parhaiten kuvaavat esimerkit sekä mahdollisia syitä,

seurauksia ja ratkaisuja (vrt. Väliaverronen 1996: 113). Samalla pyrin tarkastelemaan eri asiayhteyksissä esiintyviä toimijoita.

Laadullisen sisällönanalyysin periaatteita seuraten, olen valinnut aineiston teemojen havainnollistamiseksi ensisijaisesti kirjallisen esityksen (Hirsjärvi ym. 2007), koska se mielestäni antaa yksityiskohtaisemman ja selvemmän kuvan aineiston teemoista. Uskon lukijoiden pystyvän sanallisella teemojen esittelyllä paremmin seuraamaan tutkijan ajatuksia siitä, miten kehykset muodostuivat. Kuitenkin aineiston eri juttujen ja niissä esiintyvien toimijoiden keskinäisen vertailun vuoksi olen koonnut muutamia taulukkoja. Taulukot ja niihin liittyvät selitykset tuovat lisätietoa itse analyysistä.

4 AINEISTON ANALYYSI: ILKKA KANERVAN TEKSTIVIESTIKOHU- UUTISOINNIN KEHYKSET

4.1 Taustaa tapahtumille: Ilkka Kanerva ja tekstiviestit

Ilkka ”Ike” Kanerva (synt. 28.1.1948) on suomalainen, pitkään poliittisessa elämässä mukana ollut Kokoomuslainen poliitikko. Hän on toiminut kansanedustajana vuodesta 1975 alkaen ja valittu viisi kertaa ministeriksi vuosien 1987-2008 välillä. Tämän tutkimuksen kohteena olevan tapahtuman aikana Ilkka Kanerva toimi pääministeri Matti Vanhasen johtaman hallituksen ulkoasiainministerinä.

Kanervan tekstiviestikohussa on kysymys julkisuuteen alkuvuodesta 2008 tulleesta tapahtumasarjasta, jossa Suomen ulkoministeri Ilkka Kanerva lähetti useita tekstiviestejä eroottisen tanssin esittäjälle, Johanna Tukiaiselle. Tekstiviestit sisälsivät henkilökohtaiseen yksityiselämään liittyviä asioita ja tulkittiin jo ennen niiden julkistamista sävyltään ”*flirttaileviksi*”. Ilkka Kanervalla on naistenmiehen maine ja hänen yksityiselämän tapahtumat ovat myös aiemmin nousseet varsinkin iltapäivälehtien otsikoihin.

Vuonna 2005 Kanerva, toimiessaan eduskunnan varapuhemiehenä, lähetti tekstiviestejä naisjulkiksille. Näistä viesteistä nousi lähes samanlainen kohu, mutta Helsingin Sanomat ei tuolloin nähnyt tarvetta aiheen uutisointiin. Asia oli esillä lehdessä ainoastaan kahdella STT:n uutisella ja muutamassa kolumnissa. Tämän selkkauksen yhteydessä Kanerva myönsi tehneensä virheen ja hän tuolloin myös lupasi puolueelleen Kokoomukselle, ettei tilanne toistuisi. Ilkka Kanervan ura jatkui noususuuntaisena tapahtuman jälkeen ja hänestä tuli ulkoasiainministeri Matti Vanhasen kokoamaan hallitukseen vuoden 2007 eduskuntavaalien jälkeen.

Elokuussa 2007, Ilkka Kanervan toimiessa jo ulkoministerinä suomalainen tabloidilehti 7-päivää kertoi Kanervan, ollessaan valtiovierailulla Yhdysvalloissa, jälleen henkilökohtaisia ja intiimejä tekstiviestejä nuorelle suomalaiselle julkikselle. Tämä tapahtuma ei ylittänyt Helsingin Sanomien eikä muidenkaan medioiden uutiskynnystä.

Maaliskuussa 2008 Hymy-lehti paljasti, että Ilkka Kanerva oli ollut viestinvaihdossa muun muassa eroottisena tanssijana toimineen Johanna Tukiaisen kanssa. Tukiainen sanoi saaneensa tekstiviestejä Kanervalta kaikkina vuorokauden aikoina. Yhteensä Kanerva lähetti sisällöltään "ehdottelevia ja flirttailevia" viestejä noin 200 kappaletta. Tällä kertaa asia sai suuren huomion eri medioissa niin Suomessa kuin kansainvälisissä medioissa mm. Ruotsissa. Tapauksen uutisointi herätti niin suurta huomiota, että se pakotti myös pääministeri Matti Vanhasen, Kokoomuksen puheenjohtaja Jyrki Kataisen sekä Suomen tasavallan presidentin Tarja Halosen ottamaan kantaa asiaan. Useat kansanedustaja niin kokoomuksesta kuin muistakin puolueista vaativat kohun jatkuessa Kanervan eroa ja hänestä tehtiin kanteluita oikeuskanslerille.

Hymy-lehti kertoi 27.maaliskuuta julkaisevansa viestejä seuraavassa numerossaan. Lehden ilmestymispäivänä 1.huhtikuuta Kokoomuksen puheenjohtaja Jyrki Katainen ilmoitti ettei Ilkka Kanerva voi jatkaa ministerinä. Ilkka Kanerva pyysi kirjallisesti Presidentti Tarja Haloselta vapautusta Suomen ulkoasianministerin tehtävistään 3. huhtikuuta, 2008.

4.2 Kehysten rakentuminen -Tapahtumakuvaus aineistosta katsottuna

Helsingin Sanomat uutisoivat Kanervan lähettämistä tekstiviesteistä ensimmäisen kerran sunnuntaina 9. maaliskuuta 2008 (HS1). Tieto Kanervan lähettämistä tekstiviesteistä oli tullut julkisuuteen muutamaa päivää aikaisemmin ja tapausta oli siihen asti käsitelty lähinnä iltapäivälehdissä. Helsingin Sanomat lähestyi tapahtumaa varovaisuutta noudattaen, aluksi pienen palstatilan saaneilla uutisjutuilla, joissa pääasiassa kerrottiin mistä valtakunnan keskusteluaiheeksi nousseessa tapahtumassa on kyse. Helsingin Sanomat keskittyi uutisoimaan niin Kanervan puolueen, Kokoomuksen (HS2), kuin muidenkin puolueiden kansanedustajien (HS1) ajatuksia tapahtumasta. Helsingin Sanomat oli myös pyrkinyt jo ensimmäisiin uutisjuttuihin saamaan lausuntoa itse asianosallisilta siinä onnistumatta, joten sanomalehti joutui tukeutumaan muiden lähteiden tietoihin tapahtumista. Uutisoinnin

varovaisuutta voi osaltaan selittää myös se, että Ilkka Kanerva pyrki aluksi kiistämään lähettelleensä tekstiviestejä ja vältteli millään tavoin kommentoimasta ”tämän tyyppisiä kohujuttuja” (HS1).

Varsinaisesti pääuutisaiheeksi Helsingin Sanomat nosti tapahtuman Tiistaina 11. maaliskuuta. Tällöin sanomalehti uutisoi heti pääuutissivulla Kanervan myöntäneen tekstiviestien lähetykset (HS4) ja koko tapahtuma esiteltiin lukijoille kattavasti monen eri toimijan näkökulmasta. Uutisointi keskittyi vielä asianosaisten esittelyyn, tapahtumien selostamiseen ja eri toimijoiden haastatteluihin. Asian tiimoilta sanomalehti esitti keräämiään haastatteluja ja kommentteja tutkijoilta, politiikan sekä lainsäätäjien edustajilta. Myös Kanervan aiempien tekstiviestikohujen tapahtumat ja taustat kerrottiin lukijoille. (HS4-9.)

Ensimmäisissä uutisjutuissa asiaa käsiteltiin nimikkeellä ”*tekstiviestikohu*” ja pääasialliseksi teemaksi nousi poliitikkojen hämmennys tapahtumasta. Pääsyyt hämmennykseen nousivat lähinnä kolmesta seikasta. Ensimmäinen syy oli se, että Ilkka Kanerva on jo aiemmin saanut tekstiviesteillään aikaan samansuuntaisen kohun (HS6). Toinen syy oli se, että hän pyrki kiistämään tekstiviestilähetykset sekä pyrki välttelemään asian kommentoimista (HS5). Kolmas syy oli tapahtuman liittyminen poliitikon henkilökohtaisen yksityiselämän piiriin (HS1). Suomalainen politiikan uutisointi ei yleensä käsittele poliitikkojen yksityiselämän asioita, vaan pyritään keskittymään puhtaasti poliittisten teemojen käsittelyyn.

Ilkka Kanervan myönnettyä 11.3. tekstiviestien lähettämisen ja intiimien tekstiviestien (HS4) olemassaolon uutisointi siirtyi nopeasti pohtimaan miten tekstiviestikohu mahdollisesti vaikuttaa Ilkka Kanervan asemaan ja hänen kykyynsä toimia tehtävässään Suomen tasavallan ulkoministerinä. Uutisoinnissa keskityttiin Kanervan puolueen kokoomuksen sekä maan hallituksen edustajien haastatteluihin, joissa tuotiin esille Kanervan nauttivan sekä kokoomuksen eduskuntaryhmän että maan hallituksen luottamusta tekstiviestikohusta huolimatta (esimerkiksi HS10, HS13). Kanerva oli sanomalehden mukaan selvittänyt eduskuntaryhmänsä johdolle tapauksen yksityiskohtia eikä ryhmänjohtaja Pekka Ravin mukaan selvityksessä tullut esille mitään, mikä asettaisi Ilkka Kanervan aseman kyseenalaiseksi (HS10). Pääministeri Matti Vanhanen ei myöskään nähnyt Ilkka Kanervan ympärillä pyörivän kohun

haittaavan hallituksen toimintaa ja katsoi ulkoministerin hoitavan oman tehtävänsä hyvin (HS13).

Ulkoministeri Ilkka Kanervan erosta alettiin Helsingin Sanomien uutisjutuissa puhua 16. maaliskuuta, seitsemän päivää ensimmäisen uutisjutun jälkeen (HS18). Samalla uutisoinnin sävy muuttui. Aiempi Kanervan tekstiviestikohun tapahtumien käsittely ja Kanervalle tukea henkivä uutisointi väistyi kriittisemmän sävyisen uutisoinnin tieltä. Kanervan kerrottiin saaneen tappouhkauksia (HS19), hänen toimistaan tehdään kanteluita oikeuskanslerille (HS23) ja hänen osallistumisensa sovittuihin tilaisuuksiin tuntui närkästyttävän kansalaisia (HS21). Uutisjutuissa kävi myös selvästi ilmi toimijoiden kommentoinneista kumpuava kyllästyminen asian saamaan julkisuuteen niin kotimaassa kuin ulkomailla (HS24). Poliitiikan toimijat kritisoivat sitä, että kohu vie huomion merkityksellisiltä politiikan asialistan asioilta (HS18). Lisäksi poliitikkojen kommentteista näkyy huoli äänestäjien reagoinnista tapahtumaan ja varsinkin tapahtuman käsittelyyn hallituksen ja puolueiden taholta (HS22).

Uutisointi Ilkka Kanervan erosta ja hänen seuraajistaan kiihtyi, kun tieto tekstiviestien julkisuuteen tulosta alkoi vahvistua (HS26). Tässä vaiheessa tekstiviestikohun asianosaiset olivat näyttävämmiin esillä kommentteineen. Testiviestit vastaanottanut Johanna Tukiainen piti viestien julkistamista ”rikoksena” (HS26) ja pyrki käräjäoikeuden avulla kieltämään tekstiviestien julkaisemisen seuraavassa Hymylehdessä (HS27). Hymyn päätoimittaja Esko Tulusto vastasi lehden julkaisevan riittävän määrän Kanervan tekstiviestejä, jotta asian ympärillä käytävä keskustelu saadaan päätökseen ja perusteli tekstiviestien julkaisemista journalistisena velvollisuutena totuuden vuoksi (HS28). Samanaikaisesti Ilkka Kanerva kommentoi lähettämiensä tekstiviestien sisältöä ja kiisti kaikki väitteet syrjään siirtymisestään ulkoministerin tehtävistä korostaen saaneensa vahvaa kannatusta kansalaisilta (HS34).

Ensimmäiset tekstiviestien sisältöjen tultua julkisuuteen Helsingin Sanomat uutisoivat Kanervan edelleen nauttivan keskustan puoluejohdon ja pääministeri Matti Vanhasen luottamusta (HS40, HS41). Tekstiviestien selvästi seksistinen sävy näytti kuitenkin tulevan osalle toimijoista yllätyksenä, jonka vuoksi vaatimukset hallituksen puolelta tapahtuvaan asian tarkempaan käsittelyyn ja selkeitten päätösten tekoon kiihtyi (HS41, HS43). Myös ulkoministerin toimien laillisuutta kyseenalaistettiin (HS52).

Maanantaina 31.maaliskuuta Helsingin Sanomat uutisoi uupuneen Ilkka Kanervan palanneen Suomeen lepäämään (HS46, HS47) ja vielä tiistaina 1.huhtikuuta Kanerva kommentoi medialle ettei ollut eroamassa (HS51), vaikka Hymyn julkaisemien tekstiviestien sisältö oli selvästi vihjailuja ja flirttailua sisältävää materiaalia (HS52). Jo keskiviikkona 2. huhtikuuta Helsingin Sanomat uutisoi ulkoministerin vaihtumisesta ja Kanervan jäävän sairauslomalle (HS53). Kokoomusjohtaja Jyrki Katainen oli maanantai-iltana päättänyt ministerivaihdosta, jota perusteli Ilkka Kanervan luottamuksen menettämällä ja toimintakyvyn heikkenemisellä (HS56). Suomen tasavallan presidentti Tarja Halonen kommentoi ratkaisun olevan ”*merkinä uusista ajoista*” ja näki säädyllisen käytöksen ja sukupuolten tasa-arvon korostumisen myönteisenä kehityksenä (HS63).

4.3 Ketkä osallistuivat tapahtuman määrittelyyn? - Aineiston toimija-analyysi

Kehysanalyysin mukaan toimijat vaikuttavat siihen, millaisia määritelmiä asian kehykset ja siten tapahtumat saavat. Kehystämiseen kuuluu eri toimijoiden roolit ja näiden roolien mukainen toiminta, joka omalta osaltaan on mukana määrittelemässä uutisoitua tilannetta. (Peräkylä 1990: 23.) Väliwerrosen (1996: 94) mukaan jokaisella toimijalla on omat intressit keskustelussa, jotka usein poikkeavat ainakin osittain toisistaan.

Ilkka Kanervan tekstiviestiuutisoinnin toimijaerittelyn suoritin samalla kuin luin aineistoa läpi luetteloinnin yhteydessä. Toimijoiksi olen nimennyt kaikki ne henkilöt tai tahot, jotka ovat osallistuneet tapahtuman uutisointiin ja uutisoinnissa asian määrittelyyn kommentoimalla, tarjoamalla näkökulmia sekä ratkaisuja tai muuten toimineet lähteenä uutisjuttuja kirjoittaneille toimittajille. Huomionarvoista on, että näin myös median edustajat eli toimittajat määritellään toimijoiksi. Tekstiviestikohun määrittelyyn osallistui useita poliittisen eliitin edustajia sekä muita valtiollisten instituutioiden edustajia. Toimijoiden merkittävyys tapahtuman määrittelyssä vaihteli, toiset pääsivät näkyvimmin esille, toisten jäädessä vähemmälle huomiolle.

Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisoinnissa oli löydettävissä 11 eri toimijaa, jotka pääsivät kukin omalla panoksella vaikuttamaan tapahtuman määrittelyyn tutkimusajankohdaksi valittuna ajanjaksona. Eri toimijat saivat eri tavalla näkyvyyttä tapauksen uutisoinnissa. Taulukossa 1 on esitelty kaikki toimijat, heistä käyttämäni lyhenteet sekä se kuinka monessa aineiston uutisjutussa he esiintyivät (taulukko 1). Liitteen 1 aineiston erittelyssä on esitelty myös kunkin uutisjutun yhteydessä asian määrittelyyn osallistuneet toimijat (liite 1).

Taulukko 1: Toimijoiden osallisuus aineiston jutuissa

Toimija	Lyhenne	Lukumäärä
Toimittaja	To	34
Puolueen edustaja	Pe	17
Kansanedustaja	Ke	10
Ministeri	Mi	12
Tutkija	Tu	5
Oikeuskansleri	Ok	3
Suojelupoliisi	Sp	1
Tasavallan presidentti	Tp	4
Kirkkoherra	Kh	2
Päähenkilö	Ph	12

Kuten yllä olevasta taulukosta (taulukko 1) käy ilmi, suurimman toimijaryhmän muodostivat toimittajat. Pääasiassa he olivat uutistoimittajia, joiden pääasiallinen työ on päivittäinen uutistoimitus. Joukkoon mahtui myös muutama uutispäällikkö ja toisen sanomalehden päätoimittaja sekä aikakauslehden päätoimittaja. Tämän työn kannalta en nähnyt olennaisena eritellä eri toimittajia, joten olen luokitellut heidät kaikki luokkaan ”toimittajat”. Eri viestimet lainaavat mieluusti toisensa uutisia jopa niin, että jonkin kohujutun yhteydessä media esiintyy toimijana joka toisessa jutussa (Virkkunen 2006: 154). Näin voidaan sanoa myös tämän tutkimuksen aineistosta, mutta tutkimusaineisto koostui uutisista, jotka ovat pääasiassa toimittajan kokoomia esityksiä tapauksesta.

Toimittajien pääasiallinen työ on erialan uutisten tekeminen ja useimmat jutut syntyvät monimutkaisen valikointi- ja muokkausprosessin tuloksena. Toimittajilla on oma ammatillinen kulttuuri, joka määrittelee mitkä asiat nousevat uutisiksi, miten lähteitä käsitellään ja millä tavalla he rakentavat uutiset. Uutinen ei synny itsestään

eikä ole pelkästään se mitä tapahtuu, vaan tapahtuman pitää ylittää uutiskynnys. Asian tärkeys määritellään tilanteen mukaan ja usein eri tavoin. Uutisjournalismi tuottaa todellisuutta koskevia esityksiä sovittujen sääntöjen, tapojen ja käytäntöjen pohjalta. Uutisoitavat asiat ja tapahtumat nimetään, määritellään ja yhdistetään aiempiin tapahtumiin, jolloin niistä tulee merkityksellisiä lukijoilleen. Tapahtumien ja asioiden tunnistaminen ja niille merkityksen antaminen tekee niistä uutisia. (Väliverronen 1996: 90-91.)

Toimittajien väitetään käyttävän itsenäisesti valtaansa pyrkien poliittisiin tekoihin (Aula 1991: 154). Poliitikkoihin se vaikuttaa niin, että heidän on vaikeaa kontrolloida median esille tuomaa julkisuuskuvansa sekä esille nostettavia asioita. Huomiota on myös kiinnitetty toimittajien tapaan tehdä ”*poliittisia tekoja*” eli tulkita, selittää, spekuloida ja valita faktoja juttuihinsa tarkoitushakuisesti. Toimittajat itse näkevät arvostelun lähinnä pyrkimyksenä rajoittaa lehdistön sananvapautta ja korostavat tehtävänsä vallanpitäjien valvojana ja tehtävänsä näyttää todenmukaista kuvaa politiikasta. (Aula 1991: 154-155.) Täytyy kuitenkin muistaa että, aiheita valitessaan toimittaja käyttää suurinta valtaa: hän päättää, mistä vastaanottajat ovat kiinnostuneita ja määrittelee otsikolla ja jutun sijoittelulla kuinka kiinnostava uutinen on (Salminen 2006: 67). Uutinen on toimittajan rakentama esitys, jonka aineksina on tapahtumien ohella myös muut esitykset, kuten haastattelut ja selvitykset. Tämä uutisen rakenteellinen luonne näkyy joskus uutisesta, mutta usein se on häivytetty, jolloin uutisen voi nähdä asioiden suorana kuvauksena. (Väliverronen 1996: 90-91.)

Toimittajat ovat keskeisessä asemassa siinä mitkä tapahtumat tulevat julkisuuteen ja millaisia näkökulmia asioista esitetään sekä siinä ketkä saavat ”*äänensä kuuluville*” ja pääsevät määrittelemään asian näkökulmat. Toimittaja tulkitsee eli kehystää asioita muun muassa tekemällä valintoja mitä ja miten tietoa julkisuuteen esittävät. Lisäksi toimittajat voivat kertoa tai jättää kertomatta asioita. Näin media ei pelkästään näytä todellisuutta, vaan myös luo sitä uutisvalinnoillaan ja tavalla millä se niistä uutisoi. (Karvonen 2000: 58-59; Wiio 2006: 63.) Näin on myös tämän tutkimuksen osalta, koska aineiston uutiset ovat juuri toimittajien käsialaa. Vaikka Helsingin Sanomat ei lähtenyt ensimmäisenä tapahtumaa uutisoimaan voidaan lehden roolia keskustelun kulussa pitää merkittävänä. Helsingin Sanomat oli myötävaikuttamassa Ilkka

Kanervan tekstiviestikohutapahtuman nousua valtakunnan uutisaiheeksi ja sen säilymisessä lukijoiden kiinnostuksen piirissä.

Myös toimittajien käyttämät lähteet ovat tärkeässä osassa tapahtumien määrittelyssä. Lähteiden valinta on tärkeä osa toimittajien työtä. Väliverronen (1996) näkee uutisjuttujen irrallisten tapahtumien raportoinnin osin harhana. Hänen mukaansa journalismi esittää ilmiöt ja niitä koskevat kommentit yksittäisinä, irrallisina tapahtumina, mutta ne voivat toisesta näkökulmasta katsottuna olla osa laajempaa kokonaisuutta tai kehitystä. Tapahtumakeskeisyys vie yleisön huomion pois journalismin jatkuvuudesta ja vakiintuneiden uutislähteiden, kuten talouden ja politiikan vaikuttajat, käyttöön uutisten hankinnassa. (Väliverronen 1996: 91.) Toimijoiden esille pääsyyn vaikuttaa paitsi heidän soveltuvuus tapahtuman määrittelyyn, myös yhteiskunnallinen asema ja toimijoiden itsensä antama kuva yhteiskunnallisena vaikuttajana sekä uutisia tekevän toimittajan osaaminen lähteiden löytämisessä (emt. 92). Poliitiikan toimittajan tehtävänä on pitää keskusteluyhteyttä lähteisiinsä, mutta vältettävä liian läheisiä suhteita yksittäisiin johtaviin poliitikoihin (emt. 165). Mediassa pätee lähteenä oleviin henkilöihin sama kuin itse poliittikkoon. Esille valikoituu usein ne henkilöt, jotka hallitsevat kuvallisen ja sanallisen viestinnän. (Emt. 25.)

Tämän tutkimuksen aineiston toinen merkittävä toimijaryhmä uutisjutuissa olivat poliittisen elämän vaikuttajat kuten eri puolueiden kansanedustajat, ministerit, puolueen edustajat ja tasavallan presidentti (taulukko 1). He toimivat tapahtuman uutisointia tehneiden toimittajien suurimpana tietolähteenä ja heidän kommentteja sekä mielipiteitä siteerattiin. Muita toimijoita olivat eri alojen tutkijat, joilla mm. politiikan tutkija, imagotutkija ja mediakulttuurin professori. Myös oikeuskansleri, suojelupoliisi ja kirkkoherra pääsivät ääneen. Näiden toimijoiden yhdistävänä tekijänä erottui toimijoiden merkittävä asema valtakunnan politiikassa. Toimittajan käyttämiksi uutislähteiksi oli valikoituneet puolue ryhmien edustajat, ministerit sekä tasavallan presidentti. Lisäksi pääosa toimijoista olivat julkisen vallan edustajia, muun muassa suojelupoliisin komisario, kirkkoherra ja oikeuskansleri. Poliittista eliittiä eli kansanedustajia, ministereitä, puoluejohtajia pidetään median kannalta parhaina lähteitä (Aula 1991: 21).

Taulukko 2: Juttutyypit ja niiden toimijat

Juttutyyppi	Lyhenne	Määrä	Toimijat
Uutinen	u	21	to, pe, ke, mi, tu, ok, sp, tp, kh, ph
pikku-uutinen	pu	15	to, pe, ke, mi, kh, ph
Uutistausta	ut	4	to
etusivun vinkki	v	7	to, pe, mi, tp, ph,
Analyysi	a	4	to, ke, mi, pf
toimittajan näkökulma	k	13	To
Faktalaatikko	fl	2	To

Toimijoiden osallistuminen tapahtuman määrittelyyn vaihteli uutisjuttutyypin mukaan. Edellä olevaan taulukkoon 2 olen koonnut yhteen eri toimijat ja sen miten he eri uutisjutuissa pääsivät esille. Vaikka sanomalehtiutiset ovat toimitettuja eli pääasiassa eri toimittajat vastaavat koko tapahtuman uutisoinnista, he käyttävät eri lähteitä tekstejä koostaessaan. Toimittajat hyödynsivät muita toimijoita heitä haastatteleamalla sekä heidän lausuntojaan siteeraamalla ja näin nostivat esille itsensä lisäksi muut tapahtuman määrittelyyn osallistuneet toimijat. Kanervan tekstiviestiuutisoinnissa toimittajan ns. omia uutisia olivat pääkirjoitukset, uutistaustat, toimittajan näkökulmat ja faktalaatikot. Muissa uutisjutuissa toimittajat olivat käyttäneet eri toimijoita lähteenään. (taulukko 2.)

4.4 Ilkka Kanervan tekstiviestikohu-uutisoinnin kehykset

Ilkka Kanervan tekstiviestikohu-uutisoinnista olen aineiston perusteella eritellyt kolme kehystä: *toimintakyky, laillisuus ja seksismi* (taulukko 3). Kehykset eivät esiintyneet uutisoinnissa ajallisesti peräkkäin, vaan useimmiten päällekkäisinä. Samassa uutisjutussa voitiin käyttää esimerkiksi sekä laillisuuden ja seksismin kehystä. Seuraavaksi esittelen tekstiviestikohu-uutisoinnin kehykset ja miten tapahtumasta näiden kehysten mukaan puhuttiin. Käytän apuna konkreettisia esimerkkejä osoittaakseni miten tapausta ja tapaukseen liittyviä käännteitä eri kehysten sisällä määriteltiin. Esimerkeistä ei kuitenkaan pysty tekemään suoria päätelmiä eri toimijoiden tulkinnoista, koska kaikki toimijat eivät pääse tasapuolisesti esille ja

esimerkkien esille tuomat asiat ovat irrotettu asiayhteydestään. Tästä syystä tarkoitukseni ei ole tarkastella kehyksiä toimijoittain, vaan keskityn ainoastaan tulkitsemaan Helsingin Sanomien Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisointia.

Esittämäni kolme kehystä eivät ole ainoat tekstiviestikohu-uutisoinnin kehykset, vaan jaottelun olisi voinut tehdä myös toisella tapaa, jolloin olisi mahdollista esittää myös toisenlaisia kehyksiä. Tutkimukseni kehykset perustuvat tämän tutkimuksen empiiriseen aineistoon sekä sen käsittelyyn ja ovat sikäli tutkijan valintoja aineiston käsittelyssä. Valitsemani kehykset kuvaavat kuitenkin aika tarkasti millaisiin teemoihin tekstiviestikohun uutisointi keskittyi, mutta ovat tietenkin sikäli tulkinnanvaraisia, että analyysi on aina tutkijan tulkinta asiasta (Kantola, Moring & Väliaverron 1998: 6).

Taulukko 3: Ilkka Kanervan tekstiviestikohun kehykset

	Toimintakyky	Laillisuus	Seksismi
näkökulma	poliittinen uskottavuus	onko toimittu lainmukaisesti	Seksi, sovinismi, tasa-arvo
esimerkit	Luottamuspääoman kuluminen	Yksityisyydensuojan loukkaus, valehtelu, salailu	”miehet ovat miehiä”, ”vonkamiehiä”
avainsanat	uskottavuus, tuki, luottamus, itsekuri, arvostelukyky	laittomuus, tosi, yksityisyyden suoja, rikos	eroottinen, sopimaton käytös, intiimi, tasa-arvo, irstailu, tirkistely
Syy/tausta	hallituksen ja puolueen tuki, poliittisen uskottavuuden säilyminen	virka-aseman väärinkäyttö	hyvän käytöksen rajat
seuraus	kohun vaikutukset hallituksen sekä itse ministerin toimintaan	Toiminen virkatehtävässä kyseenalaista	henkilökohtaisen elämän tapahtumat nousevat poliittisten teemojen edelle.
väittämät	ulkopolitiikkaa hoidetaan hyvin	laitonta ei ole tapahtunut, virka-aseman väärinkäyttö, ministerin poliittinen arviointi eduskunnan tehtävä	ministerin arvovallalle sopimatonta käytöstä, kohu osoitus politiikan tasa-arvoistumisesta

4.4.1 Seksismin kehys

Seksismi korostaa miesten ja naisten välisiä eroja ja sukupuolten eriarvoisuutta. Seksismillä voidaan tarkoittaa kaikkea jommankumman sukupuolen mielestä asiaankuulumatonta sukupuoleen liittyvää erottelua esimerkiksi vastakkaisen sukupuolen leimaamista omaa sukupuolta huonommaksi. Seksismi liitetään usein naisia syrjiviä käytäntöjä, naisten ja miesten välisten perinteisten roolien vahvistaminen. Tässä ajatustavassa miehiä pidetään synnynnäisesti parempina ja sopivampina tiettyihin sosiaalisiin rooleihin tai aseisiin, kun taas naisten katsotaan sopivan naisellisuuttaan vastaaviin, usein alempiarvoisiin aseisiin ja rooleihin. Huolimatta siitä, että suurin osa sukupuolten välisistä käyttäytymiseroista on tieteellisesti todistettu sosiaalisesti opituiksi elää yhteiskunnassa edelleen vahvana näkemyksiä synnynnäisistä sukupuolen välisistä eroista. Sukupuolta eriarvottavissa tavoissa ja käytännöissä on useimmiten kyse patriarkalisesta, miehisen valtopolitiikasta vahvistamisesta. (Engelberg 2008: 179-188.)

Seksismin kehyksessä tapausta käsiteltiin henkilökohtaiseen yksityiselämään liittyvänä tapahtumana, ja tapahtumaan tuotiin seksuaaliseen suhteeseen liittyviä piirteitä ja jopa suoria vihjailuja. Seksismin kehys oli kehysistä määräävässä asemassa Helsingin Sanomien tekstiviestiuutisoinnin alussa, jolloin tapahtumaa pidettiin lähinnä yhtenä ohimenevänä mediakohuna, jolla ei nähty olevan sen enempää todellisuuspohjaa kuin suurempaa merkitystä. Kehys aktivoitui jo Helsingin Sanomien ensimmäisessä tapausta koskevan uutisen otsikoinnissa *”Jaakonsaari nimitti Kanervan ”nopean toiminnan joukoksi”*” (HS1) ja samassa uutisessa kansanedustaja kommentoi tapahtuman saamaa julkisuutta seuraavasti:

”Kun aikaisemmin naurettiin vähän briteille, että siellä on politiikassa kaiken maailman seksijuttuja, niin tämä näyttää rantautuneen Suomeenkin” (HS1).

Seksiteema jatkui edelleen Ilkka Kanervan myönnettyä lähettelleensä tekstiviestejä. Uutisoinnissa tuotiin vahvasti esille tapauksesta yksityiskohtia kuten tekstiviestien kohde oli *”eroottinen tanssijatar”* (HS4), joka kuului *”eroottiseen Dolls – tanssiryhmään”* (HS4) sekä tekstiviestien sisällön hairahtuneen *”pornon”* puolelle

(HS14). Lisäksi kerrottiin ulkomaisten viestimien luonnehtineen uutisissaan tekstiviestit saanutta Johanna Tukiaista ”strippariksi” (HS11) ja Suomen hallituksen ”irstailu” ollut uutinen myös Sveitsissä (HS17). Esille nostettiin myös Kanervan aikaisemmat tekstiviestikohut, jotka myös olivat sisältäneet ”intiimejä viestejä” (HS6). Toisaalta Helsingin Sanomat toi useammassa yhteydessä esille näkökannan, että ministerin henkilökohtaisen tekstiviestittelyn julkisuuteen tuominen hyödyttää monia, niin julkisuuteen pääsevää kohdetta kuin myynnin noususta hyötyvää lehdistöä (HS12, HS62).

Seksismin kehys aktivoitui uutisoinnissa uudestaan vahvemmin mitä lähemmäksi varsinaisten tekstiviestien julkaisupäivä tuli sekä heti ensimmäisten sisältöä koskevien tietojen tultua julki. Tällöin uutisointi keskittyi lähinnä tekstiviestien sisältöön, johon odotettiin liittyvän intiimejä yksityiskohtia.

”Kysymykseen, oliko tekstiviesteissä esimerkiksi suoria viittauksia seksiin, Tukiainen vastasi...”(HS27)

”En niitä pyhäkoulussa esittäisi, mutta eivät ne ihan tavattomia ole” (HS34)

”...kysyttiin, oliko viesti seksiehdotus...” (HS41)

”Hymyn viesteissä vihjailuja ja flirttailua”... ”Yksi viesti päättyy kysymykseen: ”Oletko pitänyt puutarhasi kunnossa?”. ” (HS52)

Seksismin kehys toi esille viitteitä vanhoillisten sovunististen tapojen olemassa olosta. Ensimmäisenä on näkemys politiikan miehisestä valta-asemasta, jonka varjolla on hiljaisesti vaiettu seksististä käytöstä ja keski-ikäisten miesten kiinnostuksesta nuorten naisten suosioista. Näihin menneen ajan naisia alistaviin asenteisiin kiinnitetään huomiota, ne nostetaan herkemmin esille. Toiseksi poliittiseen eliittiin kuuluvalla miehelle tunnutaan antavan enemmän anteeksi virheitä kuin keskiverto politiikan toimijalle. Tietynlaisen maineen omaava henkilö voi näin saada enemmän anteeksi virheitään asemaansa vaarantamatta.

”Ulkoministeri, suhteessa oleva Ilkka Kanerva (kok) tykkää tyttärtään nuoremmista naisista, etenkin pornahtavista malleista” ...”ja entäs se

eduskunnan ukkokööri, jonka mielestä rasvainen huulenheitto ja tisseihin tuijottelu on sopivaa” (HS14)

”Vonkamiehiä” (HS33)

”...ministeri viestittelee nuorille naisille.” (HS35)

Syvällisemmin seksismiin liittyviin teemoihin pureuduttiin muutamassa uutisjutuissa, joissa Ilkka Kanervan tekstiviesteistä nousseen kohun katsottiin olevan osoitus muutoksesta ja politiikan tasa-arvoistumisesta (esim. HS14; HS63). Tasa-arvon käsite on laaja ja sillä voidaan tarkoittaa sukupolvien, sukupuolten, maan eri alueitten välistä, kielellistä ja sosiaalista tasa-arvoa (Petäjaniemi 1998: 16). Tasa-arvo on myös yksi nykyaikaisen yhteiskuntapolitiikan tärkeimmistä tavoitteista (emt. 8). Tasa-arvon vaatimus nousee esille monessa eri asiassa esimerkiksi koulutuspolitiikassa, sosiaalipolitiikassa ja työelämän kehittämisessä. Ilkka Kanervan tekstiviesteistä nousseessa kohussa katsotaan olevan kuitenkin kyse naisten ja miesten eli sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Naisia ja miehiä tulee kohdella samoilla tavoilla ja säännöillä, eikä kenenkään tarvitse sukupuolensa vuoksi sietää eriarvoistavaa kohtelua. Varsinkin Pohjoismaissa miesten ja naisten tasa-arvo on enemmän kuin vaatimus samanlaisuudeksi. Puhuttaessa naisten asemaa parantamisesta painotetaan sitä, että naisten pitää saada toimia, esimerkiksi työelämässä, omista lähtökohdista eikä samaistua miehiin tai miehisiin käytäntöihin. (Petäjaniemi 1998: 11, 18.)

Tasa-arvon toi ensimmäisenä esille Helsingin Sanomien toimittaja jutussaan *”hyväkäytöksinen suomalainen mies”*, jossa toimittaja kyseenalaisti miehiset käytännöt tasa-arvolakeja säätävässä instituutiossa (HS14) ja samaan teemaan palattiin myös Ilkka Kanervan eroilmoitusuutisoinnin jälkeen uutisoidussa tasavallan presidentti Tarja Halosen haastattelussa, joka otsikoitiin *”Kanervan ero on merkki uusista ajoista”* (HS63).

”ja entäs se eduskunnan ukkokööri, jonka mielestä rasvainen huulenheitto ja tisseihin tuijottelu on sopivaa, tasa-arvolakeja säätävällä työpaikalla” (HS14)

”Presidentti pitää sukupuolten tasa-arvon ja säällisen käytöksen korostumista myönteisenä ilmiönä”... ”Tekstiviestiskandaalin päättyminen Ilkka Kanervan (kok) eroon ulkoministerin tehtävistä on

merkki uusista ajoista”... ”myönteisenä hän piti sitä, että ”sukupuolten tasa-arvo ja säällinen käytös korostuvat”.”(HS63)

Seksismin kehys aktivoi kehyksistä ensimmäisenä ja uutisointi pysyi alussa vahvasti kehyksen teemoissa ja se aktivoitui laillisuuden kehyksen tapaan toistuvasti koko tapahtuman uutisoinnin ajan. Seksismin kehyksen avulla media toi keskusteluun henkilökohtaiseen yksityiselämään, hyvän käytöksen rajat ja miesten ja naisten välisen tasa-arvon näkökulmat.

4.4.2 Toimintakyvyn kehys

Toimintakyvyn kehys esiintyi kehyksistä vahvimmin edustettuna Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisoinnissa. Toimintakyvyn kehys toi tapausta käsittelevään keskusteluun uskottavuuden ja luottamuksen teemat. Poliitikolle tärkeää on omata poliittista uskottavuutta, olla rehellinen ja ajaa itselle tärkeitä sekä äänestäjille lupaamia asioita. Ministerin tehtävissä toimivan henkilön tulee nauttia riittävää luottamusta hallituksen muiden ministereiden sekä oman puolueensa sisällä, jotta hän pystyy täysipainoisesti hoitamaan tehtäviään. Poliittinen toimintakyky muodostuu näistä kahdesta ominaisuudesta. Kanervan valinta ulkoministerin tehtävään pidettiin alun alkaen yllättävänä ratkaisuna, mutta Kanervan ura ulkoministerinä oli kokuun asti sujunut hyvin ja hän oli osoittanut olevansa tehtävien tasalla. (esim. HS10; HS15; HS25.)

”Työn tulokset puhukoon puolestaan. Kanerva vastaa omista tekemisistään.”... ”uskoo, että ”ihmiset osaavat panna asian oikeaan mittasuhteeseen”. Hän toisaalta myönsi tapauksessa olevan piirteitä, jotka ”antavat aihetta arvosteluun”.” (HS10)

”Pääministerin tuki ministerille on itsestään selvä”... ”Jos hallituspuolue, joka ministerin on asettanut, tukee ministeriä, niin on itsestään selvä, että myös pääministeri tukee...” (HS50)

Uskottavuus esiintyi ensimmäisenä esille toimintakykyä määrittävänä teemana. Julkisuuskriisit ovatkin eräänlainen poliitikon uskottavuustesti. Kriisin keskellä punnitaan tosissaan poliitikon johtamis- ja selviytymistaidot (Virkkunen 2006: 157).

Jos ministeri ei testiä läpäise hänen taustajoukkojensa, kuten puolueen tai hallituksen on kuitenkin esiinnyttävä vakuuttavasti (emt. 158). Tekstiviestikohun uutisoinnissa uskottavuus nousi ensimmäiseksi esille lähinnä siksi, että kohu alkoi epämääräisestä paljastuksesta, jonka todenmukaisuus oli aluksi kiistanalainen. Julkisuudessa ei alkuun esitetty todisteita tekstiviestien olemassa olosta ja Kanerva itse pyrki välttelemään koko asiasta keskustelua (HS1-3). Keskusteluteemana uskottavuus säilyi vahvimmin tekstiviestien julkaisuun asti, mutta esiintyi jollain tasolla mukana koko tutkimusajanjakson uutisoinnissa.

”...hänen poliittisen uskottavuutensa arviointi on äänestäjien tehtävä.” (HS4)

”Arvio tekstiviestikohujen vaikutuksesta kanervan uskottavuuteen ministerinä perustuu suomalaiseen poliittiseen kulttuuriin, jota se samalla myös muokkaa. Olennaista on, puhuuko ministeri totta.” (HS7)

”...ettei skandaali kuitenkaan näytä vaikuttavan kielteisesti Kanervan poliittiseen uskottavuuteen.” (HS11)

”...jos Hymyssä julkaistavat tanssija Johanna Tukiaisen ministeriltä saamat tekstiviestit koskevat muutakin kuin ”työasioita”, se syö Kanervan ja ennen kaikkea kokoomuksen uskottavuutta.” (HS32)

”Bildt ja Paet: Kanervan uskottavuus ei uhattuna.” (HS42)

”...ei ollut uskottavia edellytyksiä jatkaa.” (HS53)

Toimintakyvyn kehyksessä keskustelun keskiöön nousi kuitenkin kysymys poliitikon luottamuksesta. Poliittisen uskottavuuden rinnalla poliittisen toiminnan perustan muodostaa poliittinen luottamus (HS15). Varsinkin ministerin tehtävissä toimivan henkilön tulee nauttia niin äänestäjiensä, puolueensa kuin hallituksen luottamusta (HS38). Kanervan uutisoinnissa korostettiin alusta alkaen ulkoministerin nauttivan muiden poliitikkojen luottamusta. Tukensa osoittivat uutisoiduissa kommentteissaan niin hallituksen pääministeri Matti Vanhanen kuin Ilkka Kanervan oman puolueen, Kokoomuksen, puoluejohtaja Jyrki Katainen sekä muu kokoomusjohto eduskuntaryhmän puheenjohtajan Pekka Ravin johdolla (HS10; HS18; HS41). Soraääniä kuului lähinnä hallitusoppositioon kuuluvan SDP:n taholta (HS43).

”...nauttii kokoomuksen eduskuntaryhmän johdon sekä maan hallituksen luottamusta...” (HS10)

”Ratkaisevaa on, nauttiiko Kanerva riittävää luottamusta Suomessa,...” (HS15)

”...ei ole mitään syytä vetää luottamusta pois” (HS18)

”Ulkoministeri on hallituksessa yhden keskeisimmän salkun hoitaja. Hänen kuuluu nauttia paitsi taustapuolueensa, myös muiden hallituskumppaneiden sekä tasavallan presidentin luottamuksesta.” (HS38).

”Katainen totesi lauantaina STT:lle antamassaan lausunnossa, että Kanerva on toiminut erittäin harkitsemattomasti, mutta Kanervalla on ulkoministerin tehtävässä edelleen hänen luottamuksensa.”... ”piti ulkoministerin luottamusta kokoomuksen asiana.” (HS41)

”Ensi viikolla täytyy tietää, onko ulkoministerillä hallituspuolueiden ja koko hallituksen täysi luottamus vai ei...” (HS43)

Pystyäkseen toimimaan ministerinä poliitikko tarvitsee äänestäjien, puolueen, ministereiden ja hallituksen kannatusta. Poliitikkoa arvioidaan poliittisen pätevyyden perusteella, jolloin tärkeäksi tekijäksi nousee poliitikon kompetenssi eli hänen kokeminen ammattitaitoiseksi poliitikoksi ja hyväksi edustajaksi (Kemiläinen 1998: 131). Luottamuksen säilyminen on edellytys ministerin toimintakyvyssä hoitaa hänelle osoitettuja tehtäviä. Silloin kuin luottamus on vahva, saa ministeri taaksensa toisten ministereiden eli hallituksen ja puolueiden tuen (HS13).

”Ulkoministeri hoitaa oman tehtävänsä hyvin”... ”...tuen ministereitä, joita hallituspuolueet ovat asettaneet,...”... ”...Kokoomus on viimeksi antanut täyden tukensa ulkoministerilleen.” (HS13)

”Poliitikon tärkein ominaisuus on kansansuosio.”... ”Pelkkä suosio ei kuitenkaan olisi riittänyt Kanervalle ministeripaikan säilyttämiseen, jos hänellä ei olisi ollut vahvaa poliittista tukea hallituksessa.” (HS25)

”Ulkoministeri Ilkka Kanervan asema ja luottamus on kokoomusyhteisön käsissä...” (HS 37)

Toimintakyvyn kehyksessä nousi esille myös huoli koko Suomen hallituksen toimintakyvystä. Pystyykö Suomen hallitus toimimaan täyspäiväisesti tekstiviestikohun pyörteissä vai kuluuko ministerien aika tapahtumaa selvitellessä.

”...kohu ei häiritse hallituksen toimintaa”... ”Hallitus on erittäin toimintakykyinen”... ”myös ulkopoliittikkaa hoidetaan hyvin” (HS13)

”...mitä tehdä ulkoministerille, joka on ennätysajassa kuluttanut henkilökohtaisen poliittisen pääomansa Suomen valtion arvovallan kustannuksella.” (HS15)

Tekstiviestikohun uutisoinnissa tuotiin esille tapahtumaan liittyviä uhkia (HS15; HS22) ja ratkaisuja (HS53). Kanervan tapaus muun muassa yhdistettiin aikaisempiin poliittisiin kohutapauksiin, joissa poliittisen luottamuksen menettäminen oli johtanut ministerin siirtymiseen tehtävistä syrjään. Lisäksi katsottiin, että Suomen hallituksen on syytä punnita luottamuksensa ulkoministeriinsä uudelleen. Ilkka Kanervaa koskeva tekstiviestikohun pitkittyminen heikensi ulkoministerin asemaa niin, ettei puoluejohto nähnyt toimintaedellytyksiä enää olleen ja vaihtoi tehtäviin uuden henkilön (HS53).

”...pystyykö hän hoitamaan tehokkaasti tehtävänsä maailmalla, ja kestäisikö hänen asemansa...” (HS15)

”...kohu saattaa karkottaa äänestäjät” (HS22)

”Luottamuksen menettänyt Kanerva jäi sairauslomalle”... ”Katainen perusteli Kanervan erottamista sanoen, että Kanerva oli menettänyt täyden luottamuksen ja tämän kyky toimia ministerinä oli ratkaisevasti heikentynyt.” (HS53)

Lisäksi esille huoli koko politiikan uskottavuudesta. Poliitikassa uskottavuus ja luottamus voidaan verrata imagoon, joka on tärkeä asia jokaiselle julkisuudessa toimivalle henkilölle tai yhteisölle. Poliitikassa puolueiden ja poliitikkojen menestys riippuu siitä, millainen maine niillä on, millaisia käsityksiä ja mielikuvia ihmiset heistä omaavat. Imagon ja mielikuvien tärkeys nousee siitä, että ne ovat vaikuttamassa ihmisten tekemiin valintoihin ja päätöksiin. Positiivisen mielikuvan avulla ihmiset tulkitsevat asioita positiivisessa hengessä. Kielteinen mielikuva sen sijaan ohjaa huomion kiinnittymään asian huonoihin puoliin. Negatiivisen tai

positiivisen imagon omaava taho arvioidaan joka tilanteessa olemassa olevien näkemysten mukaan. Positiivinen tunnettuus, joka saavutetaan vaikka median avulla, on merkittävä tekijä. Hyvään imagoon kuuluu positiivinen erottuminen muista. (Karvonen 1999: 4, 18-20, 45.)

Yksittäisen poliitikon toimet ja varsinkin poliitikon imagoon negatiivisesti vaikuttavien asioiden nähtiin uutisoinnissa heikentävän myös politiikan uskottavuutta. Puolueisiin luotetaan nykyään huonosti, joten yksittäisen poliitikon persoona korostuu ja on vaikuttamisessa jopa ohittanut puolueet (HS8).

”...kaikki poliitikot osaltaan vaikuttavat siihen, minkälainen mielikuva politiikasta syntyy.”... ”Politiikkaa arvioidaan kokonaisuutena. Ei tämä anna hyvää kuvaa.” (HS4)

”Katainen totesi lauantaina STT:lle antamassaan lausunnossa, että Kanerva on toiminut erittäin harkitsemattomasti, mutta Kanervalla on ulkoministerin tehtävässä edelleen hänen luottamuksensa.”... ”piti ulkoministerin luottamusta kokoomuksen asiana.” (HS41)

Pystyäkseen toimimaan ministerinä poliitikko tarvitsee äänestäjien, puolueen, ministereiden ja hallituksen kannatusta. Poliitikkoa arvioidaan poliittisen pätevyyden perusteella, jolloin tärkeäksi tekijäksi nousee poliitikon kompetenssi eli hänen kokeminen ammattitaitoiseksi poliitikoksi ja hyväksi edustajaksi (Kemiläinen 1998: 131).

4.4.3 Laillisuuden kehys

Ilkka Kanervan tekstiviestikohu-uutisointi sai seksismin kehyksen rinnalle laillisuuden kehyksen jo heti toisen tapauksesta kertovan uutisjutun myötä, kun Helsingin Sanomat uutisoi Kokoomuksen puheenjohtaja, valtiovarainministeri Jyrki Kataisen kommentteja tapahtumaan.

”..., ettei ainakaan mitään laitonta ole tapahtunut.”(HS2)

Laillisuuden kehyksessä keskustelua hallitsi Ilkka Kanervan toimien laillisuus niin ministerin kuin virkamiehen roolissa. Helsingin Sanomat uutisoi oikeuskanslerin viraston saaneen yhdeksän kantelua Ilkka Kanervan toimista (HS26), joista suurimmassa osassa vaadittiin oikeuskansleria ja eduskunnan oikeusasiamiestä ottamaan kantaa Kanervan toimiin ministerinä. Suomen perustuslain mukaan ministerien on oltava ”rehellisiä ja taitavaksi tunnettuja Suomen kansalaisia” ja ministerien toimien laillisuutta valvoo oikeuskansleri (HS4). Oikeuskansleri Jaakko Jonkan Helsingin sanomille tekstiviestikohu-uutisoinnin kuluessa antamien lausunnoissa korostettiin ministerin kelpoisuuden kyseenalaistamisen yksityiselämään liittyvän asian takia edellyttäisi rikoksen tapahtumista (HS10), eikä oikeuskansleri nähnyt huomautettavaa Kanervan toimissa (HS56).

”Oikeuskansleri tutkii virkamiesten ja ministereiden toimien lainmukaisuutta, ja nimenomaan virkatoimiin liittyvää lainmukaisuutta”... ”oikeuskanslerin tekemä valvonta perustuu perustuslakiin, jonka 60. pykälässä todetaan, että ministerit ovat virkatoimistaan vastuunalaisia eduskunnalle.” (HS26)

”kynnys puuttua ministerin kelpoisuuteen ei olisi ylittynyt, vaikka Kanerva olisi pitäytynyt perjantaisessa lausunnossaan, jossa hän kiisti Hymyn tiedot eli valehteli.” (HS4)

”Julkitulleiden tietojen mukaan mitään laitonta ei ole tapahtunut. Tekstiviestejä saa jokainen lähettää, kunhan ne eivät ole häiritseviä tai loukkaavia...” (HS10)

”Paljon vakavampi asia olisi Kataisen mukaan ollut, jos ulkoministeri olisi käyttänyt asemaansa hyväkseen.” (HS20)

”...ei löytänyt lainvastaista ulkoministerin toimista.”... ”...ministerin poliittinen arviointi kuuluu eduskunnalle...” (HS56)

Laillisuus kehyksen sisällä käydyssä keskustelussa esille nousi myös kysymys siitä, onko ministerillä oikeus käyttää virkakännykkää yksityisasioihin. Osa oikeuskanslerin toimistoon tehdyistä kanteluista koski Helsingin Sanomien mukaan juuri virkapuhelimen väärinkäyttöä (HS26). Uutisoinnissa ministerien virkapuhelimien käyttöoikeuksien osalta kommentit antoi oikeuskansleri (HS56), mutta myös Kanerva itse pääsi ääneen (HS4).

”...olisi tullut antaa vakava varoitus ulkoministerille virkapuhelimen väärinkäytöstä vapaa-aikana sekä maksattaa puhelimen käytön kulut...” (HS26)

”Kanerva ei maanantaina pitänyt ongelmana, että hän on käyttänyt tekstiviestittelyyn veronmaksajien kustantamaa virkakännykkää”... ”Ei ole tehty minun eikä yhdenkään muun kansanedustaja välillä rajaa, että voisi yksityiset viestit erottaa. Olen tätä kysynyt ja olen sen vastauksen saanut.” (HS4)

”...kuten myös virkapuhelinten käytön valvonta.” (HS56)

Myös oikeudesta julkaista tekstiviestien sisältö käytiin keskustelua kahdesta eri näkökulmasta. Ensimmäinen näkökulma koski sitä, voidaanko tekstiviestit rinnastaa kirjesalaisuuteen, jolloin ne kuuluvat jokaisen henkilökohtaisen yksityisyyden suojan piiriin.

”Emme julkaisseet niitä heti, sillä tekstiviestit on haluttu rinnastaa kirjesalaisuuteen. Pohdimme julkaisemmeko viestit seuraavassa numerossa.” (HS4)

”...selvittäneensä lakimiehen kanssa, loukkaisiko viestien julkaiseminen yksityisyyden suojaa vai ei.” (HS27)

Toinen näkökulma koski Hymy -lehden oikeutta julkaista viestit osapuolten vastustuksesta huolimatta. Varsinkin tekstiviestit vastaanottanut Johanna Tukiainen pyrki aktiivisesti estämään viestien julkaisemisen, vaikka oli ne itse alun perin julkisuuteen tuonut. Hän vei asian käräjäoikeuteen, joka kuitenkin hylkäsi anomuksen (HS29). Viestintäoikeuden tutkija Päivi Tiilikainen antoi Helsingin Sanomissa lausunnon, jonka mukaan käräjäoikeudella ei Suomen lakien mukaan ole keinoja estää mediaa julkaisemasta saamiaan tietoja (HS31).

”Tanssija Johanna Tukiainen pitää viestien julkaisemista rikoksena” (HS29)

”Jos kumpikaan ei halua viestejä julki, julkaiseminen on minusta rikos.”... ”Yleinen oikeustajukin sen sanoo. On kyse yksityisyyden loukkaamisesta...” ... ”julkaiseminen on vastoin hänen oikeustajuaan.” (HS30)

”Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus julkaista viestejä, tietoja ja mielipiteitä kenenkään ennakoilta estämättä. Järjestelmämme lähtee siitä, että jos julkaiseminen rikkoo lakia, siitä voidaan jälkikäteen tuomita rangaistus tai korvausvelvollisuus...” (HS31)

Hieman eri merkityksessä laillisuus tuli esille Helsingin Sanomien uutisoitua Ilkka Kanervan saaneen tappouhkauksia heti tekstiviestikohun alettua (HS22). Laitonta uhkausta pidetään Suomen lakien mukaan rikoksena, vaikkei uhkauksia toteutettaisi.

Vaikka laillisuuden kehys oli aktivoituneena huomattavasti harvemmin kuin toimintakyvyn ja seksismin kehys, oli laillisuuden kehys merkittävässä roolissa Helsingin sanomien uutisoinnissa. Laillisuuden kehys aktivoitui toistuvasti koko tapahtuman uutisoinnin ajan ja kehyksen avulla media toi keskusteluun Suomen lainsäädännön sekä virka-aseman väärinkäytön näkökulmat.

4.5 Mitä kehykset kertovat politiikan viihteellistymisestä?

Ilkka Kanervan tekstiviestikohua voitaisiin pitää tyypiesimerkkinä tabloidilehtien yksityiseen ja intiimiin puoleen korostavasta ihmissuhteita käsittelevästä kohutapahtumasta (esim. Karvonen 2007: 56). Varsinkin, kun tapahtumasta ensimmäisenä uutisoivat iltapäivälehdet. Lisäksi tapaukseen liittyvät tiedot olivat alussa hyvin epämääräisiä ja perustuivat lähinnä muutamien ihmisten paljastuksiin.

Koko tekstiviestikohu voidaan nähdä viihteellisenä siinä mielessä, että tapausta käsitellään laajasti mediassa, media nosti sen esille. Myös suurimman osan tapahtumaa koskevasta tiedosta tuli julkisuuteen median kautta. (vrt. medioituminen, luku 2.3.2.) Yleisesti kriittisesti poliitikkoihin ja heidän toimiinsa suhtautuvat toimittajat pyrkivät etsimään aiheita, joilla on suurempaa yhteiskunnallista merkitystä, mutta jotka myös lisäävät myyntiä (Herkman 2008: 90).

Toiseksi tapahtuma voitiin nähdä viihteellisenä ihmissuhedraamana (sanontaa käytettiin muun muassa: HS4, HS66) tai *”saippuaopperana”* (HS19). Van Zoonenin (2005: 16) mukaan poliitikot, journalistit ja kommentaattorit käyttävät nimitystä

“*saippuaoppera*” kaikesta siitä, mitä he pitävät huonona politiikkana mm. ristiriitoja ja pätemättömyyttä. *Saippuaoppera* -metafora tarjoaa heille keinon sijoittaa itsensä toisten yläpuolelle ja kauaksi rämpivistä vastustajista. Media käyttää saippuasarjojen formaattia poliittisissa kampanjoissa ja median avulla ns. saippuoidaan politiikkaa mm. esittämällä tavallisia ihmisiä istumassa keittiöpöydän ääressä keskustelemassa ajankohtaisista asioista kuten saippuasarjojen formaateissa yleensä (van Zoonen 2005: 20). *Saippuaoppera* -metafora liitetään yleensä yksityiseen piiriin (emt. 22) ja skandaalit, konfliktit sekä epäpätevyys, niin henkilökohtainen kuin poliittinen, tarjoaa aineksia *saippuaoppera* -metaforaan (emt. 25).

Kuitenkin aineiston kehysanalyysin kolmesta kehyksestä vain yhteen voidaan liittää politiikan viihteellistymiseen määriteltyjä piirteitä (luku 2.3.2). Tämä kehys on seksismin kehys. Muut kaksi kehystä käsittelivät tapausta hyvin asiapitoisesti ja toivat tapaukseen liittyvät ongelmat ja seuraukset esille.

Seksismin kehysten sisällä tapahtuma nähtiin viihteellisenä, henkilökohtaiseen yksityiselämään liittyvänä tapahtumana. Näin kehys osoitti tapausta määrittävän politiikan henkilöitynyt teema. Uutisointi keskittyi tapahtuman aikana yksityiskohtaisesti Suomen ulkoministerin henkilökohtaisiin asioihin, vaikka samaan aikaan ulkoministeri osallistui muun muassa EU-ulkoministereiden huippukokoukseen Sloveniassa. Suomessa julkinen keskustelua johti kuitenkin tekstiviestit, merkittävämmät politiikan tapahtumat jäivät taka-alalle. Aulan (1991: 87) toteaaakin, että toimittajat näkevät poliittisen journalismin heijastavan politiikasta totuudenmukaista kuvaa eli henkilöitynyt politiikka näkyy myös uutisoinnissa. Poliitiikka henkilöityy, koska kansalaiset ovat vieraantuneet politiikasta ja poliittisista puolueista. Syynä tähän pidetään puolueiden samankaltaisuutta ja politiikan sisällöttömyyttä, jota media on mukana esittämässä. Kuitenkin toimittajien keskittyminen politiikassa pinnalliseen uutisointiin vähentää niiden uutisarvoa, eikä asioiden yhteyttä suurempiin kokonaisuuksiin nähdä (emt. 88).

Helsingin Sanomien lähteminen varovasti mukaan keskusteluun vasta muutama päivä ensimmäisten iltapäivälehtijuttujen jälkeen voidaan nähdä osoittavan, ettei kyseinen tapaus kuulunut sanomalehden vakiouutisaiheiden piiriin, vaan sitä luultavammin pidettiin vain viihteellisenä kohujuttuna. Helsingin Sanomat julkaisi ensimmäiset

uutisjutut vasta, kun tapaus alkoi herättämään suurempaa kiinnostusta. Ensimmäiset uutisjutut olivat myös kooltaan pieniä ja kertoivat hyvin lyhyesti siitä, mistä julkisuutta saaneessa tapauksessa on kyse. Helsingin Sanomat pyrki käsittelemään asiaa pääosin asiapohjaisena tapahtuman, mutta kuten edellä osoitin yhden viihteellistymiskehityksen löytyminen antaa viitteitä siitä, että joitain viihteellistymisen muotoja on siirtynyt myös tähän laatulehteen. Sparksin (2000: 23) mukaan on mahdotonta tehdä tarkkoja päätelmiä siitä, mihin suuntaan sanomalehdistön viihteellistymiskehitys kulkee, valtaako viihteellistyminen kokonaan myös laatulehdistöt. Toistaiseksi tutkimuksissa ei ole suoraan voitu osoittaa, että näin kävisi. Tämän tutkimuksen puitteissa ei myöskään voida väittää laatulehden viihteellistyneen, koska kyseessä on yksittäistä uutistapausta koskeva tutkimus.

Nykyaikana politiikan tekemistä ei edellä esitetyssä valossa voida pitää pelkästään ristiriitoina tai kamppailuna vallasta, mukana on aimo annos myös draamaa (vrt. van Zoonen 2005). Poliittinen kiinnostus lisääntyy sen mukaan miten paljon yllättäviä tilanteita, jopa draamaa, ja mielenkiintoisia persoonallisuuksia ajankohtaisiin poliittisiin tilanteisiin sisältyy (van Zoonen 2005:7). Asian ydin ei kuitenkaan ole se, että politiikka tarvitsee draamaa, kertomuksia ja henkilöitä. Poliitiikka tarvitsee huomiota herättävää julkisuutta saadakseen ihmiset kiinnostumaan ja sitoutumaan (emt. 13). On kuitenkin tärkeää selvittää millaista poliittista draamaa, kertomuksia ja persoonallisuuksia tuotetaan viihteellistymiskulttuurissa. Näin saadaan avattua uusia näkökulmia uusille tutkimuksille.

5 LOPUKSI

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli analysoida mediassa, sanomalehdessä, tuotettua politiikan uutisointia. Tehtävää varten kerättiin 68 kappaleen uutisjutun aineisto, valittiin kehysanalyysi analyysimenetelmäksi, joiden avulla tutkittiin poliittisen viestinnän ja viihteellistymisen yhteyttä. Tutkimus rakentui sekä kehyksen käsitteen, poliittisen viestinnän että politiikan viihteellistymisen ilmiön varaan. Tutkimukseni eri osat, teoria, menetelmät ja aineisto sekä aineiston analyysi pyrkivät tukemaan toisiaan tarkoituksena muodostaa selkeä kokonaisuus, jonka perusteella asettamiini tutkimuskysymyksiin saadaan vastaukset.

Tutkimuksen aineiston keskittäminen koskemaan ainoastaan yhdestä lähteestä, Helsingin Sanomista, tulevia uutisjuttuja näen tutkimuksen vahvuutena, mutta se sisältää myös tutkimuksen heikon kohdan. Yleisesti ottaen tutkimustulosten yleistettävyyden kärsii, jos aineistolähteenä käytetään vain yhtä lähdettä. Yleistettävyyden parantamiseksi aineistoa olisi voinut kerätä myös useammasta julkaisusta. Mielestäni tämä asia ei kuitenkaan tee tutkimusaineistoa vääräksi, koska se on pyritty valitsemaan niin, että aineisto olisi mahdollisimman informatiivinen tutkimusongelman kannalta. Toisena asiana aineiston puolesta puhuu se, että analyysia varten kerätty aineisto käsittelee tutkittavaa tapausta ja se on kerätty tutkimuksen kannalta sopivasta lähteestä. (vrt. Luku 3.1.) Toisaalta olisi voinut olla mielenkiintoista nähdä, millaisia tuloksia saataisiin jos aineisto olisi otettu esimerkiksi kattavasti eri puolella Suomea ilmestyvistä sanomalehdistä.

Helsingin sanomat on valtakunnallinen sanomalehti, joka edustaa suomalaista vakavaa sanomalehteä, laatulehteä, joten sen uutisoinnista tehty analyysin voidaan olettaa antavan kuvaa siitä, mistä teemoista keskustelua Ilkka Kanervan tekstiviestikohun ympärillä käytiin sekä mitkä asia ja ketkä toimijat pääsivät esille. Tutkimusaineistostani esiin tulleet seksismin, laillisuuden ja toimintakyvyn kehykset kuvaavat mielestäni suhteellisen hyvin aineiston sisältämää keskustelua. Täytyy kuitenkin muistaa, että kehysanalyysi on tutkijakeskeinen menetelmä, jolla joku toinen tutkija voi saada samasta aineistosta esille toisenlaisia kehyksiä. Kehykset ovat tulkinnanvaraisia, koska media-analyysi perustuu aina tutkijan subjektiivisille

tulkinnolle (Kantola, Moring & Väliverronen 1998: 6). Lisäksi tutkijan omat kokemukset voivat aina jossain määrin vaikuttaa tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa objektiivisuuden edellytyksenä on se, että tutkija pystyy tarkastelemaan tutkimustansa neutraalisti (Hirsjärvi ym. 2007: 292-293).

Tämä tutkimus on keskittynyt kehysanalyysiin, jota käytetään mediatutkimuksessa juuri mediatekstejä tutkittaessa (esim. Väliverronen 1996; Klein 2000). Olen myös pyrkinyt antamaan tutkimuksessa kattavan kuvan siitä, mistä kehysanalyttisessä tutkimuksessa on kysymys ja miten sitä käytetään. Kehysanalyysin avulla hain vastauksia useampaan kysymykseen, jotka koskivat politiikan uutisoinnin kehystämistä ja politiikan viihteellistymistä. Kehysanalyysin avulla pystyin rajaamaan aineistoni ilmiöitä ja selvittämään Ilkka Kanervan tekstiviestikohusta syntyneitä keskustelua määrittäneet kehykset. Lisäksi sain kehysanalyysin avulla muodostettua tiettyjä johtopäätöksiä löydettyjen kehysten suhteesta politiikan viihteellistymiskehitykseen. Kehysanalyysin avulla olisi voinut saada vastauksia myös useampiin kysymyksiin, mutta ne eivät olleet tutkimusasetelmalle määriteltyjen rajojen mukaisia ja jäivät siksi tutkimuksen ulkopuolelle. Ulkopuolelle jääneistä huomioista löytyi kuitenkin muutamia aiheita, joita voisi jatkossa ottaa huomioon. Muun muassa mielenkiintoista olisi ollut tutkia miten eri toimijat esiintyvät eri kehyksissä tai miten keskustelua kehystettiin eri juttutyyppeiden sisällä.

Varsinkin uutisjuttujen kehystämisen tutkiminen kehysanalyysin avulla oli mielestäni hyödyllinen ratkaisu, onhan ajatus kehystamisestä kehysanalyysin lähtökohtia. Kehysanalyysi myös tarjosi mielenkiintoisen tavan tarkastella, miten politiikan uutisointia rakennetaan mediateksteissä. Analyysi vahvisti käsitystä siitä, miten media jotain näkemyksiä painottamalla, häivyttämällä ja korostamalla tuottaa erilaisia tulkintoja asiasta (esim. Pan & Kosicki 2001: 40). Eri kehyksissä voitiin tuottaa toisistaan poikkeavaa tulkintaa tapahtumaan. Tulkinnat tekstiviestikohusta eivät ole toisiaan poissulkevia, mutta jokaisen tulkinnan takana on erilainen käsitys mistä tapahtumasta on kyse. Tutkimuksen tuloksena syntyneet kolme tulkintaa Ilkka Kanervan tekstiviestikohun uutisoinnista eroavat toisistaan siinä suhteessa, että kussakin kehyksessä tapahtuma sai aivan oman merkityksensä. Kuitenkin niin, että kehysten sisällä käytävät keskusteluteemat sivusivat osin toisiaan.

Tutkimuksen luotettavuutta olen pyrkinyt lisäämään kertomalla mahdollisimman selkeästi tutkimuksen kulku. Olen sanallisesti kertonut kuinka tutkimus on rakentunut, miten aineisto on luokiteltu ja kuinka analyysi on suoritettu. Aineistosta valitsemieni tekstikatkelmien tarkoitus on osoittaa kuinka kehykset ovat aineistosta rakentuneet. Lisäksi olen pyrkinyt tuomaan esille miten tulkinnat ovat syntyneet sekä johtopäätösten ja tulkittavan aineiston välillä olevat yhtäläisyydet. (Hirsjärvi ym. 2007: 227.)

LÄHTEET

- Aula, Maria-Kaisa (1991). *Poliitikkojen ja toimittajien suhteet murroksessa?* Yleisradion tutkimusraportti 5/1991. Helsinki: Oy Yleisradio Ab.
- Engelberg, Mila (2008). Pärskeitä seksismin kielikylvyssä. Tiedotustutkimus, Journalismikriittikin vuosikirja 31:2, 179-188.
- Entman, Robert (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 34:4, 51-58.
- Fiske, John (1994). *Merkkien kieli. Johdatus viestinnän tutkimiseen*. Tampere: Vastapaino
- Goffman, Erving (1974). *Frame Analysis*. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts
- Gorp van, Baldwin (2007). The Constructionist Approach to Framing: Bringing Culture Back In. *Journal of Communication* 57:1, 60-78.
- Heiskala, Risto (1990). Tulkinnan koeteltavuus ja aikakauslehtien analyysi. Teoksessa: Klaus Mäkelä (toim.). *Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta*. Helsinki: Gaudeamus. 242-263.
- Herkman, Juha (2005). *Kaupallisen television ja iltapäivälehtien avoliitto: median markkinoituminen ja televisioituminen*. Tampere: Vastapaino
- Hellsten, Ina (1998). Monistettu Dolly. Johdatus metafora-analyysiin. Teoksessa: Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliaverronen (toim.). *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*. Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. 64-92.
- Hirsjärvi, Sirkka, Pirkko Remes & Paula Sajavaara (2007). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi
- Holmberg, Jukka (2004). *Etusivun politiikkaa. Yhteiskunnallisten toimijoiden representointi suomalaisissa sanomalehtiuutisissa 1987-2003*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto
- Isotalus, Pekka (1998). Johdanto: Poliittinen viestintäkulttuuri lähtökohtana. Teoksessa: Pekka Isotalus (toim.). *Kaveri vai Peluri. Poliitikko mediassa*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy. 7-17.
- Isotalus, Pekka (1998a). Vaalikeskustelu ylittää uutiskynnyksen. Mitä sanomalehdet kirjoittavat television vaaliohjelmista? Teoksessa: Pekka Isotalus (toim.). *Kaveri vai Peluri. Poliitikko mediassa*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy. 95-117.

- Kantola, Anu, Inka Moring & Esa Väliaverronen (1998). *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*. Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus
- Karvonen, Erkki (1999). *Elämää mielikuvayhteiskunnassa. Imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa*. Tampere: Gaudeamus.
- Karvonen, Erkki (2000). Tulkintakehys (frame) ja Kehyistäminen. *Tiedotustutkimus* 23:2, 78-84.
- Karvonen, Erkki (2007). Viestintä- ja mediatutkimuksen näkökulma hyvinvointivaltion tulevaisuuteen. *Futura* 1/07. 53-59.
- Kemiläinen, Marjut (1998). TV-tutusta euroedustajaksi. Teoksessa: Pekka Isotalus (toim.). *Kaveri vai Peluri. Poliitikko mediassa*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy. 119-151.
- Kitzinger, Jenny (2007). Framing and Frame Analysis. Teoksessa: Eoin Devereux (toim.). *Media Studies*. London: Sage. 135-161.
- Kivioja, Pasi (2008). *Iltapäivälehdet mediakentän ja yhteiskunnan muutoksessa*. Tampere: Tampereen yliopiston tiedotusopinlaitoksen julkaisuja Sarja A 106/2008
- Klein, Ulrike (2000). Tabloidized Political Coverage in the German Bild-Zeitung. Teoksessa: Colin Sparks & John Tulloch (toim.). *Tabloid Tales, global debates over media standards*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers. 177-194.
- Kunelius, Risto (2003). *Viestinnän vallassa. Johdatusta joukkoviestinnän kysymyksiin*. Helsinki: WSOY.
- Levikintarkastus Oy. Lehtien levikkitilastot. Lainattu 6.3.2009:
<http://www.levikintarkastus.fi/levikintarkastus/tilastot/Levikkitilasto2008.pdf>
- Lumme, Pentti I. (2007). Eduskuntajournalismin vuosisata. Teoksessa: Ville Pernaa, Tuula Laaksovirta & Pentti I. Lumme (toim.). *Ensimmäinen ja neljäs valtiomahti*. Helsinki: Edita. 219-333.
- Mälkiä, Matti & Jari Stenvall (toim.) (1997). *Kielen vallassa: Näkökulmia politiikan, uskonnon ja julkishallinnon kieleen*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Nieminen, Hannu (1999). Medioituminen ja suomalaisen viestintämaiseman muutos. Teoksessa: Hannu Nieminen, Petri Saarikoski & Jaakko Suominen (toim.). *Uusi media ja arkielämä*. Turku: Turun Yliopisto. 18-41.
- Paloheimo, Heikki & Matti Wiberg (1997). *Politiikan perusteet*. 3.painos. Porvoo: WSOY
- Pan, Zhongdang & Gerald M. Kosicki (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political Communication* 10:1, 55-75.

- Pan, Zhongdang & Gerald M. Kosicki (2001). Framing as a Strategic Action in Public Deliberation. Teoksessa: Stephen D. Reese, Oscar H. Grandy, Jr & August E. Grant (toim.). *Framing Public Life. Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. London: Lawrence Erlbaum Associates. 35-65.
- Pekonen, Kyösti (1991). Symbolinen modernissa politiikassa. Jyväskylä: Nykykulttuurin tutkimusyksikön julkaisu 25.
Ekirja:http://www.opiskelijakirjasto.lib.helsinki.fi/eres/valt/symbol/symb_sis.htm#sis Lainattu 20.11.2007
- Pernaa, Ville & Ville Pitkänen & Erkkä Railo (2006). Poliitiikan peleistä mediapeleihin. Teoksessa: Ville Pernaa & Ville Pitkänen (toim.). *Poliitikot taistelivat, media kertoo*. Jyväskylä: Ajatus Kirjat Oy. 272-281.
- Pernaa, Ville (2007). Mistä nämä vaalit muistetaan. Teoksessa: Ville Pernaa, Mari K. Niemi & Ville Pitkänen (toim.). *Mielikuvavaalit, Kevään 2007 eduskuntavaalien mediailmiöt*. Turun yliopisto: Kirja-Aurora. 15-32.
- Peräkylä, Anssi (1990). *Kuoleman monet kasvot. Identiteettien tuottaminen kuolevan potilaan hoidossa*. Tampere: Vastapaino
- Petäjäniemi, Tuulikki & Jarmo Tarkki (1998). *Tasa-arvo. Saavutuksia ja haasteita*. Jyväskylä: PS-kustannus
- Pietikäinen, Sari (2000). Kriittinen diskurssintutkimus. Teoksessa: Kari Sajavaara & Piirainen-Marsh Arja (toim.). *Kieli, diskurssi & yhteisö*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. 191-215.
- Pitkänen, Ville (2007). Television vaaliuutisointi –tarinoita politiikasta. Teoksessa: Pernaa, Ville, Mari K. Niemi & Ville Pitkänen (toim.). *Mielikuvavaalit: Kevään 2007 eduskuntavaalien mediailmiöt*. Turun yliopisto: Kirja-Aurora. 35-53.
- Reese, Stephen D. (2003). Framing Public Life: A Bridging Model for Media Research. Teoksessa: Stephen D. Reese, Oscar H. Grandy, Jr & August E. Grant (toim.). *Framing Public Life. Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. London: Lawrence Erlbaum Associates. 7-31.
- Salminen, Esko (2006). *Mediavallan aika. Poliittikka tiedotusvälineissä Mauno Koivistosta Tarja Haloseen*. Helsinki: Edita
- Saukkonen, Pasi (2008). *Suomen poliittinen järjestelmä –verkkokirja*. Lainattu 10.11.2009: <http://www.valt.helsinki.fi/staff/psaukkon/netbook/sislu.html>
- Sparks, Colin (2000). Introduction: The Panic over Tabloid News. Teoksessa: Colin Sparks & John Tulloch (toim.). *Tabloid Tales, global debates over media standards*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers. 1-40.

- Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi (2006). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Van Zoonen, Liesbet (2005). *Entertaining the citizen*. USA: Rowman & Littlefield Publishers
- Virkkunen, Henna (2006). Ja ministeri erosi hymyillen. Teoksessa: Ville Pernaa & Ville Pitkänen (toim.). *Poliitikot taistelivat, media kertoo*. Jyväskylä: Ajatus Kirjat Oy. 127-158.
- Väliverronen, Esa (1996). *Ympäristöuhkan anatomia*. Jyväskylä: Vastapaino
- Väliverronen, Esa (1998). Mediateksteistä tulkintaan. Teoksessa: Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliverronen (toim.). *Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan*. Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. 13-39.
- Wiio, Juhani (2006). *Media uudistuvassa yhteiskunnassa. Median muuttuvat pelisäännöt*. Sitran raportteja 65. Helsinki: Edita Prima Oy.

Liite 1. Tutkimusaineisto

VIITE	PÄIVÄYS	OTSIKKO	LUOKKA	TOIMIJAT
HS1	9.3.	Jaakonsaari nimitti Kanervan ”nopean toiminnan joukoksi”	u	ke, pe
HS2	10.3.	Kanervan tekstiviestikohu hämmentää Kataista	pu	mi
HS3	11.3.	Kokoomus pui taas Kanervan viestejä	v	mi, tu, ph
HS4	11.3.	Ilkka Kanerva myöntää läheteleensä tekstiviestejä tanssijattarelle	u	to, pe, ke. mi, ok, ph
HS5	11.3.	Kaksi versiota kiistämisestä	ut	to
HS6	11.3.	Edellisestä kohusta alle kolme vuotta	ut	to
HS7	11.3.	Lisää viestejä ulkoministeriltä	k	to
HS8	11.3.	Imagotutkija Karvonen: Raskauttavaa, ettei virheistä opita	a	tu
HS9	11.3.	Toista se oli 1970-luvulla	k	to
HS10	12.3.	Kanerva sai hallituksen ja ryhmän tuen	u	mi, ke, tp, pe
HS11	12.3.	Ulkoministerin tekstiviestit uutisoitiin ulkomaillakin	pu	to
HS12	12.3.	Ministerin viestittelystä pyrkii hyötymään moni	ut	to
HS13	14.3.	Vanhanen: Kanervakohu ei haittaa hallituksen toimintaa	u	mi, pe
HS14	14.3.	Hyväkäyttöksinen suomalainen mies	k	to
HS15	15.3.	Ulkoministeri ei pelaa omalla arvovallallaan	k	to
HS16	15.3.	Ministeri pyytää harvoin virheitään anteeksi	a	ke, mi
HS17	15.3.	Hallituksen ”irstailu” huomattiin Sveitsissäkin	pu	to
HS18	16.3.	Katainen Kanervasta: ”Pikkaisen kyrsii”	u	pe, ke
HS19	19.3.	Supo tutkii Kanervan tappouhkaukset	u	sp
HS20	19.3.	Kanerva kantaa ristiä Turussa tuomasmessussa	u	ke, kh
HS21	22.3.	Kanervan osallistuminen Tuomas-messuun suututtaa Turussa	pu	kh
HS22	25.3.	Kääriäinen: Kohu saattaa karkottaa äänestäjät	pu	ke
HS23	26.3.	Oikeuskanslerille jo yhdeksän kantelua ministeri Kanervan toimista	u	ok, ke
HS24	27.3.	Kanerva ulkomaille, kohuviestit julki ehkä ensi viikolla	pu	pe, ke, to
HS25	28.3.	Kaikella on rajansa	k	to
HS26	28.3.	Kokoomus miettii Kanervalle seuraajaa	v	to, ph

HS27	28.3.	Johanna Tukiainen: Kanervan viesteissä ei mitään törkeää	U	ph, to
HS28	28.3.	Hymy julkaisee ”riittävän määrän” tekstiviestejä”	U	to, tu
HS29	28.3.	Kokoomuslaiset valmistautuvat kierrättämään ministereitään	U	to, pe
HS30	28.3.	Vonkamiehiä	K	to
HS31	28.3.	Turvaamistoimi on väliaikainen	Fl	to
HS32	28.3.	JSN:n Hyvärinen puolustaa tekstiviestien julkaisemista	pu	tu
HS33	29.3.	Kanerva ei aio erota kohun takia	V	ph
HS34	29.3.	Ilkka Kanerva ei aio jättää ministerin pestiä viestikohun takia	U	ph, pe
HS35	29.3.	Keinosiementäjän poika Lokalahdelta	ut	to
HS36	29.3.	Ulkoministerillä kiireitä	Fl	to
HS37	29.3.	Kanervasta sanottua	pu	to, ph, pe
HS38	30.3.	Ulkoministerin oltava harkitseva	K	to
HS39	30.3.	HS vauhdittaa Kanervan eroa	K	to
HS40	30.3.	Julkitullut viesti ei vielä vienyt tukea Kanervalta	V	pe, mi, tp
HS41	30.3.	Katainen ja Vanhanen tukevat edelleen ulkoministeri Kanervaa	U	ph, pe, mi, tp, ke
HS42	30.3.	Bildt ja Paet: Kanervan uskottavuus ei uhattuna	pu	mi
HS43	30.3.	Heinäluoma vaatii kokoomukselta selkeän päätöksen Kanervasta	pu	pe
HS44	30.3.	Sympaattisia luolamiehiä	K	to
HS45	30.3.	Ulkona ja pimeässä	K	to
HS46	31.3.	Kanerva uupui ja palasi Suomeen lepäämään	V	to
HS47	31.3.	Uupunut Kanerva perui ohjelmansa	U	ph
HS48	31.3.	Pääministeri Vanhanen: ”joskus tulee tarvetta lepäämiseen”	U	mi
HS49	31.3.	Neuvostotiedotusta	K	to
HS50	31.3.	Riiputko jo ristillä, Ilkka Kanerva	pu	to
HS51	1.4.	Kanerva vetosi kansalta tulleeeseen tukeen	V	ph
HS52	1.4.	Hymyn viesteissä vihjailua ja flirttailua	U	to, ph, ok
HS53	2.4.	Katainen valitsi Stubbin uudeksi ulkoministeriksi	V	pe,
HS54	2.4.	Kanervan ero oli uutinen naapurimaissa – ja kauempanakin	pu	to
HS55	2.4.	”Media ei lähettänyt tekstareita”	U	to, pe, mi, tu
HS56	2.4.	Katainen: Kanervan kyky toimia heikkeni ”ratkaisevasti”	U	pe
HS57	2.4.	Vanhanen murehti ”ammattimiehen menettämistä”	U	mi

HS58	2.4.	Heinäluoma: Stubbin valinta luo uusia paineita hallituksen sisälle	pu	pe
HS59	2.4.	Tukiaista uhkailtiin Kanervan eron jälkeen	pu	ph
HS60	3.4.	Kanervalta odotetaan eronpyyntöä tänään	U	pe, to
HS61	3.4.	Kirjaimet eivät punastele	K	to
HS62	3.4.	Tukiainen matkalla valtuustoon	pu	to
HS63	4.4.	”Kanervan ero on merkki uusista ajoista”	U	tp

Taulukossa käytetyt lyhenteet:

HS = Helsingin Sanomat

Juttujen lyhennykset:

u = uutinen
 pu = pikku-uutinen
 ut = uutistausta
 v = etusivun vinkki
 a = analyysi
 k = toimittajan näkökulma
 fl = faktalaatikko

Toimijoiden lyhennykset:

to = Toimittaja
 pe = Puolueen edustaja
 ke = Kansanedustaja
 mi = Ministeri
 tu = Tutkija
 ok = Oikeuskansleri
 sp = Suojelupoliisi
 tp = Tasavallan presidentti
 ka = Kirkkoherra
 ph = Päähenkilö